

MAŁOPOLSKIE OBSERWATORIUM GOSPODARKI

DEPARTAMENT GOSPODARKI
I SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Identyfikacja potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Raport powstał w ramach projektu Małopolskie Obserwatorium Gospodarki.

Publikację przygotował:

Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw dr Marcin Nytko
ul. Lubicz 26 lok. 10, 31-504 Kraków

Autor raportu:

dr Marcin Nytko

Redaktor raportu:

Justyna Kukian

Zespół badawczy ze strony firmy Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw:

Katarzyna Grudzień

Łukasz Nelec

dr Marcin Nytko

Dominika Szmigielska

Maciej Zaprzalka

Małopolskie Obserwatorium Gospodarki

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Departament Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego

Ul. Basztowa 22, 31 – 156 Kraków

Adres do korespondencji:

30 – 017 Kraków, ul. Raclawicka 56

(012) 63 03 368, (012) 63 03 374

e – mail: gospodarka@umwm.pl

www.gospodarka.obserwatoria.malopolska.pl

Copyright © Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2009.

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonane z podaniem źródła.

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

**Badanie współfinansowane przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.**

Spis treści

SPIS TREŚCI	3
LISTA SKRÓTÓW.....	5
1. WPROWADZENIE	6
1.1. PRZESŁANKI REALIZACJI BADANIA	6
1.2. PYTANIE BADAWCZE.....	6
1.3. CEL POZNAWCZY BADANIA	7
1.4. ZADANIA BADAWCZE	7
1.5. ZAKRESY BADANIA	7
1.6. ŹRÓDŁA DANYCH	8
1.7. CHARAKTER BADANIA	8
1.8. METODY BADAWCZE	9
1.9. SPOSÓB WNIOSKOWANIA I WSKAŹNIK OCENY	9
1.10. UKŁAD RAPORTU	11
2. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW INFORMACYJNYCH ISTOTNYCH DLA WZROSTU INNOWACYJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW	11
2.1. WYNIKI WYWIADÓW SWOBODNYCH	11
2.2. PANEL EKSPERCKI	13
3. INFORMACJE W ZAKRESIE KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ	14
3.1. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA ILOŚCIOWEGO	14
3.2. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO	17
3.3. PODSUMOWANIE	19
4. INFORMACJE W ZAKRESIE RYNKU PRACY	19
4.1. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA ILOŚCIOWEGO	19
4.2. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO	21
4.3. PODSUMOWANIE	23
5. INFORMACJE W ZAKRESIE ULG I DOTACJI INWESTYCYJNYCH	23
5.1. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA ILOŚCIOWEGO	24
5.2. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO	26
5.3. PODSUMOWANIE	28
6. INFORMACJE W ZAKRESIE WSPARCIA ADMINISTRACYJNO-ORGANIZACYJNEGO PROCESU INWESTYCYJNEGO	28
6.1. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA ILOŚCIOWEGO	28
6.2. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO	31
6.3. PODSUMOWANIE	33
7. INFORMACJE DOTYCZĄCE WSPARCIA W ZAKRESIE ROZWOJU EKSPORTU	33
7.1. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA ILOŚCIOWEGO	33
7.2. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO	35
7.3. PODSUMOWANIE	36
8. INFORMACJE W ZAKRESIE WSPARCIA ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ ...	36
8.1. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA ILOŚCIOWEGO	37
8.2. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO	39
8.3. PODSUMOWANIE	40

9. INFORMACJE W ZAKRESIE OBOWIĄZUJĄCEGO PRAWA I PLANOWANYCH ZMIAN PRAWNYCH.....	40
9.1. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA ILOŚCIOWEGO	40
9.2. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO	42
9.3. PODSUMOWANIE	43
10. INFORMACJE W ZAKRESIE OBECNYCH NA RYNKU TECHNOLOGII INNOWACYJNYCH.....	43
10.1. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA ILOŚCIOWEGO	44
10.2. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO	46
10.3. PODSUMOWANIE	47
11. INFORMACJE W ZAKRESIE MOŻLIWOŚCI WSPÓŁPRACY Z UCZELNIAMI WYŻSZYMI I JEDNOSTKI BADAWCZO-ROZWOJOWYMI.....	47
11.1. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA ILOŚCIOWEGO	47
11.2. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO	49
11.3. PODSUMOWANIE	51
12. INFORMACJE W ZAKRESIE PROWADZONEJ POLITYKI ROZWOJU GOSPODARCZEGO PRZEZ WŁADZE REGIONALNE I LOKALNE	52
12.1. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA ILOŚCIOWEGO	52
12.2. ANALIZA I OCENA WYNIKÓW BADANIA JAKOŚCIOWEGO	54
12.3. PODSUMOWANIE	55
13. ZAKOŃCZENIE.....	56
13.1. WNIOSKI KOŃCOWE	56
13.2. ADRESACI RAPORTU	60
13.3. BENEFICJENCI BADANIA	61
LITERATURA	62
SPIS TABEL.....	64
SPIS RYSUNKÓW	65

Lista skrótów

CATI	Computer Assisted Telephone Interview [wywiad telefoniczny wspierany komputerowo]
GUS	Główny Urząd Statystyczny
HR	Human Resources [kapitał ludzki]
IDI	Individual In-depth Interview [indywidualny wywiad pogłębiony]
IZT	Ilość wskazań „zdecydowanie tak”
IRT	Ilość wskazań „raczej tak”
IRN	Ilość wskazań „raczej nie”
IZN	Ilość wskazań „zdecydowanie nie”
MRPO	Małopolski Regionalny Program Operacyjny
NW	Nie wiem
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
REGON	Akronim od Rejestr Gospodarki Narodowej
RN	Raczej nie
RT	Raczej tak
WZPI	Wskaźnik Zaspokojenia Potrzeb Informacyjnych
WRN	Waga wskazań „raczej nie”
WRT	Waga wskazań „raczej tak”
WZN	Waga wskazań „zdecydowanie nie”
WZT	Waga wskazań „zdecydowanie tak”
ZN	Zdecydowanie nie
ZT	Zdecydowanie tak

1. Wprowadzenie

W niniejszej części raportu zostały przedstawione przesłanki realizacji badania, postawione pytania badawcze, zdefiniowane cele poznawcze i określone zadania badawcze, jak również został przedstawiony zakres przedmiotowy, podmiotowy i czasowy badania, a ponadto – zostały wskazane źródła badawcze, wykorzystane metody badawcze, jak również został określony charakter badania. Na zakończenie tej części przedstawiono układ raportu.

1.1. Przesłanki realizacji badania

Bezpośrednią przesłanką dla realizacji niniejszego badania była potrzeba jego przeprowadzenia, wynikająca z konieczności dostarczenia aktualnych i rzetelnych danych oraz informacji dla procesu decyzyjnego Zarządu Województwa Małopolskiego w zakresie planowania rozwoju regionalnego w obszarze budowy nowoczesnej gospodarki¹, w tym w zakresie polityki i działań informacyjnych instytucji regionalnych. Potrzeba ta była tym większa, iż takiego badania dotychczas w Małopolsce nie przeprowadzono. Obszar ten pozostawał w związku z tym zupełnie niezbadanym.

1.2. Pytanie badawcze

Mając na uwadze przesłanki badania oraz fakt, iż kluczowym czynnikiem budowy nowoczesnej gospodarki jest wzrost innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw, który z kolei determinowany jest przez szereg czynników wewnętrznych² i zewnętrznych³, a wśród nich istotnym jest zasób posiadanych informacji, sformułowano pytanie badawcze: jakie potrzeby informacyjne małopolskich przedsiębiorstw, warunkujące wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności, pozostają niezaspokojone.

---

¹ W styczniu 2006 r. Sejmik Województwa Małopolskiego przyjął strategię rozwoju województwa na lata 2007-2013. Punktem odniesienia dla tej strategii jest wizja województwa jako regionu szans wszechstronnego rozwoju ludzi i nowoczesnej gospodarki, silnego aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym tożsamość w integrującej się Europie

² Czynniki wewnętrzne, to warunki gospodarowania, wynikające z posiadanych zasobów materialnych i niematerialnych oraz umiejętności ich wykorzystania.

³ Czynniki zewnętrzne, to warunki gospodarowania, wynikające z mikrootoczenia (konkurenci, nabywcy) i makrootoczenia (uwarunkowania systemowe).

1.3. Cel poznawczy badania

W oparciu o postawione powyżej pytanie badawcze sformułowano cel poznawczy badania, którym była identyfikacja niezaspokojonych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie informacji, warunkujących wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności.

1.4. Zadania badawcze

Dla realizacji określonego wyżej celu poznawczego określono zadania badawcze, które były realizowane w następującej kolejności:

- przeprowadzenie badania ilościowego metodą standaryzowanej ankiety telefonicznej wspieranej komputerowo (CATI) wśród 250 mikro i 250 małych przedsiębiorstw,
- przeprowadzenie badania jakościowego metodą indywidualnego wywiadu pogłębionego (IDI) wśród 10 średnich i 10 dużych przedsiębiorstw.

1.5. Zakresy badania

Mając na uwadze określony wyżej cel i zdefiniowane zadania badawcze koniecznym było określenie zakresów badania. Przedmiotem badania była identyfikacja potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie informacji, warunkujących wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności. Pojęcie „niezaspokojona potrzeba” rozumiana była jako uświadomiona, subiektywna i odczuwana rozbieżność pomiędzy stanem obecnym a stanem pożądanym. Przedmiotem badania nie były zatem potrzeby nieuświadomione. Pojęcie „informacja” rozumiane było natomiast jako uporządkowane dane w celu ich wykorzystania w podejmowaniu decyzji. Przedmiotem badania nie były zatem „dane”, będące nieprzetworzonymi faktami wyrażonymi za pomocą liczb i słów oraz „wiedza”, która jest połączeniem informacji i doświadczenia, oraz w przeciwieństwie do danych i informacji, ma charakter ludzki.

Podmiotem badania było łącznie 520 przedsiębiorstw, występujących w bazie REGON, mających swą siedzibę w Małopolsce. Wśród nich znalazło się 250 mikroprzedsiębiorstw (zatrudniających od 0 do 9 pracowników), 250 małych przedsiębiorstw

(zatrudniających od 10 do 49 pracowników), 10 średnich przedsiębiorstw (zatrudniających od 50 do 249 pracowników) oraz 10 dużych przedsiębiorstw (zatrudniających powyżej 250 pracowników). Badania zostały przeprowadzone wśród właścicieli/współwłaścicieli przedsiębiorstw lub wyższej kadry zarządzającej przedsiębiorstw, tj. prezesi, dyrektorzy bądź ich zastępcy, członkowie zarządu, bądź pracownicy, którzy zostali wskazani w przedsiębiorstwie przez dyrekcję/kadrę zarządzającą.

Badania zostały przeprowadzone w okresie lipiec-sierpień 2009 r. i taki też był zakres czasowy badania, gdyż jego celem była identyfikacja aktualnych niezaspokojonych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie informacji, warunkujących wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności.

1.6. Źródła danych

Dane empiryczne wykorzystane w badaniu miały charakter pierwotnych, tj. pochodziły z 20 przeprowadzonych indywidualnych wywiadów pogłębionych i z 500 przeprowadzonych standaryzowanych ankiet telefonicznych, wspieranych komputerowo.

1.7. Charakter badania

Badanie miało charakter:

- badania jednorazowego, tj. zostało dokonane jednokrotnie;
- badania empirycznego, tj. jego celem było zebranie danych empirycznych na temat określonego zjawiska, które były podstawą do dalszych analiz;
- studium przypadku, tj. jego celem było zbadanie reprezentatywnej próby określonej zbiorowości terytorialnej;
- opisowy, tj. jego celem było stwierdzenie występowania określonego zjawiska i jego opisanie;
- poznawczy, tj. jego celem było poznanie nowego, niezbadanego zjawiska;
- aktualny, tj. jego celem było zbadanie aktualnego stanu zjawiska, bez badania przeszłości i formułowania prognoz;
- ewaluacyjny, tj. jego celem było dokonanie analizy i oceny zjawiska;

- sprawozdawczy, tj. jego celem było sformułowanie konkretnych wniosków na temat zjawiska, tylko w określonym zakresie przedmiotowym, podmiotowym i czasowym;
- aplikacyjny, tj. jego celem było sformułowanie ocen i wyciągnięcie wniosków o charakterze aplikacyjnym;
- jakościowy i ilościowy, tj. zastosowane metody badawcze miały charakter jakościowych i ilościowych.

1.8. Metody badawcze

W badaniu zostały zastosowane dwie metody badawcze, tj. indywidualny wywiad pogłębiony i wywiad metodą standaryzowanej ankiety telefonicznej wspieranej komputerowo. Próba do badania jakościowego została dobrana w sposób celowy. W konstrukcji próby przyjęto założenie, że pod względem cech próba będzie stanowiła miniaturę populacji. Próba do badania ilościowego – wywiad metodą standaryzowanej ankiety wspieranej komputerowo – została dobrana w sposób losowo-warstwowy (podział ze względu na wielkość przedsiębiorstwa, na lokalizację siedziby według powiatu i wedle sektora prowadzonej działalności wg klasyfikacji PKD), operatem był REGON. Przedsiębiorstwa, które zostały wylosowane do badania pilotażowego, nie były uwzględniane w losowaniu do badania właściwego.

1.9. Sposób wnioskowania i wskaźnik oceny

W badaniu wykorzystano wnioskowanie typu indukcyjnego, tzn. z materiału źródłowego, zebranego w trakcie badań empirycznych, wyprowadzono uogólnienia.

Dla oceny poziomu zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw, które zostały objęte badaniem ilościowym, został skonstruowany i użyty wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych (WZPI). Został on obliczony w następujący sposób:

$$\text{WZPI} = \frac{[(\text{IZT} \times \text{WZT}) + (\text{IRT} \times \text{WRT}) + (\text{IRN} \times \text{WRN})] + (\text{IZN} \times \text{WZN})}{[\text{IZT} + \text{IRT} + \text{IRN} + \text{IZN}]}$$

gdzie:

WZPI – oznacza wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych,

IZT – oznacza ilość wskazań „zdecydowanie tak”,

IRT – oznacza ilość wskazań „raczej tak”,

IRN – oznacza ilość wskazań „raczej nie”,

IZN – oznacza ilość wskazań „zdecydowanie nie”,

WZT – oznacza nadaną wagę dla wskazań „zdecydowanie tak”,

WRT – oznacza nadaną wagę dla wskazań „raczej tak”,

WRN – oznacza nadaną wagę dla wskazań „raczej nie”,

WZN – oznacza nadaną wagę dla wskazań „zdecydowanie nie”.

Dla obliczenia WZPI nadano wagi poszczególnym odpowiedziom respondentów badania ilościowego:

- odpowiedziom „zdecydowanie tak” nadano wagę 2 pkt,
- odpowiedziom „raczej tak” nadano wagę 1 pkt,
- odpowiedziom „raczej nie” nadano wagę -1 pkt,
- odpowiedziom „zdecydowanie nie” nadano wagę -2 pkt.

Koniecznym w tym miejscu jest dodanie, iż w badaniu przyjęto założenie, że wskazanie przez respondenta odpowiedzi ostatniej, tj. „nie wiem/nie mam zdania” oznacza, iż dany obszar informacyjny nie jest w praktyce potrzebą informacyjną danego przedsiębiorstwa. Dlatego dla eliminacji wpływu na wynik respondentów niezdecydowanych lub nie mających zdania, ich wskazania nie były brane pod uwagę przy wyliczaniu WZPI.

Dla identyfikacji niezaspokojonych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw użyto następujące wskaźniki identyfikacyjne:

- występuje (WZPI przyjmuje wartość ujemną),
- brak jednoznacznej identyfikacji (WZPI przyjmuje wartość „0”),
- nie występuje (WZPI przyjmuje wartość dodatnią).

Dla oceny niezaspokojonych potrzeb informacyjnych (deficytu) zostały użyte natomiast następujące wskaźniki oceniające:

- umiarkowanie istotna (WZPI przyjmuje wartość od -0,01 do -0,50),
- zdecydowanie istotna (WZPI przyjmuje wartość od -0,50 do -2,00).

1.10. Układ raportu

Raport składa się z wprowadzenia do badania, części właściwej, tj. analizy i oceny wyników badań (ilościowego i jakościowego) oraz z zakończenia. Na końcu raportu umieszczono również wykaz literatury, spis tabel, spis rysunków oraz załączniki – kwestionariusz ankiety CATI i scenariusz wywiadu IDI.

2. Identyfikacja obszarów informacyjnych istotnych dla wzrostu innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw

Dla identyfikacji obszarów informacyjnych istotnych dla wzrostu innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw, które byłyby następnie przedmiotem badania ilościowego, przeprowadzono swobodne indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami średnich i dużych przedsiębiorstw. Następnie w oparciu o panel ekspercki Instytutu Rozwoju Przedsiębiorstw i konsultacje z zespołem projektowym Małopolskiego Obserwatorium Gospodarki dokonano selekcji tych obszarów informacyjnych, które mogłyby być potencjalnie obszarem działalności informacyjnej organów samorządowych, instytucji otoczenia biznesu i organizacji pozarządowych. Poniżej zostaną przedstawione wyniki pogłębionych indywidualnych wywiadów swobodnych z przedstawicielami średnich i dużych przedsiębiorstw oraz wyniki prac panelu eksperckiego.

2.1. Wyniki wywiadów swobodnych

Wywiady z przedstawicielami średnich i dużych przedsiębiorstw wskazały na istnienie szeregu istotnych obszarów informacyjnych, które warunkują wzrost innowacyjności i konkurencyjności ich przedsiębiorstw. Wśród tych obszarów przedstawiciele przedsiębiorstw wyróżnili informacje w zakresie:

- rynku – potrzeby klientów, ich możliwości finansowe; plany konkurentów, ich mocne i słabe strony, wykorzystywane technologie, stosowane ceny;
- gospodarki – koniunktura, dostępność siły roboczej, pensje w gospodarce, możliwe do uzyskania wsparcie publiczne o charakterze finansowym i pozafinansowym, możliwa współpraca z uczelniami i jednostkami badawczo-rozwojowymi, prowadzona polityka gospodarcza przez władze regionalne i lokalne, obowiązujące prawo i planowane zmiany prawne;
- organizacji – potrzeby szkoleniowe pracowników, potrzeby rzeczowe pracowników, mocne i słabe strony przedsiębiorstwa.

Poniżej przedstawiono dwie typowe wypowiedzi obrazujące potrzeby informacyjne przedsiębiorstw, warunkujące wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności:

- *Kluczową informacją dla nas jest informacja typowo rynkowa, czyli czy jest zapotrzebowanie na innowacyjną usługę – to raz. Dwa: możliwość dostępu do informacji na temat istniejących rozwiązań innowacyjnych na świecie. Trzy: szybki i skuteczny dostęp do informacji dotyczących ewentualnych praw własności intelektualnej już istniejących rozwiązań; czy one są chronione czy nie są chronione. I w naszym przypadku, jeżeli coś jest innowacyjnego i wiemy już, że ta usługa może się przyjąć i że tej usługi jeszcze nie ma albo w zmienionej postaci funkcjonuje na świecie, ale w Polsce nie funkcjonuje, to podejmuje decyzję inwestycyjną i wtedy też staramy się doprecyzować czy jest możliwość uzyskania wsparcia na wdrożenie takiej usługi; w ramach jakiego programu, jakie są oczekiwane te kwestie typowo formalne, jaka jest możliwa maksymalna wysokość dotacji, kiedy dany projekt jest i wtedy podejmujemy decyzję czy wdrażamy nie czekając na ogłoszenie programu dotacyjnego czy też czekamy ze złożeniem wniosku.*
- *Przede wszystkim chodzi o łatwość dotarcia do tych informacji. Na pewno jest to rozwój gospodarczy, planowane jakieś inwestycje, które by w jakiś szybki sposób wpłynęły na działalność naszej firmy, czyli np. dotyczących umiejscowienia parków technologicznych, miejsc, gdzie będzie duża ilość miejsc pracy, miejsc, gdzie będziemy mogli wejść i zrobić jakiś interes. Żeby można było się wcześniej przygotować do takiego przedsięwzięcia, w momencie kiedy coś powstanie, żebyśmy już byli gotowi, a*

nie żeby było tak, że pokazuje się o czymś jakaś informacja, to my dopiero wtedy zaczynamy działać. Zsynchronizowanie tych działań, naszych rozwojowych z planem zagospodarowania danego regionu. Chodzi także o inwestycje infrastrukturalne, ponieważ to też w dużym stopniu wpływa na rozwiązania, które są później wprowadzane w naszej firmie.

2.2. Panel ekspercki

Na podstawie wyników przeprowadzanych wywiadów wyciągnięto wniosek, iż istnieje szeroki zakres obszarów informacyjnych, które warunkują wzrost innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw. Są nimi: informacje megaekonomiczne, dotyczące m.in. sytuacji gospodarczej na świecie; informacje makroekonomiczne, dotyczące gospodarki kraju i regionu; informacje mezoekonomiczne, dotyczące sektora (strona podażowa) i rynku (strona popytowa) na jakim dana firma działa; informacje mikroekonomiczne, dotyczące samego przedsiębiorstwa; oraz informacje mikro-mikroekonomiczne, dotyczące pracowników przedsiębiorstw⁴.

Analizując zakres obszarów informacyjnych istotnych dla wzrostu innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw, panel ekspercki, w oparciu również o konsultacje z zespołem projektowym Małopolskiego Obserwatorium Gospodarki, sformułował wniosek, iż w zakresie kompetencji i możliwości technicznych, kadrowych i finansowych organów samorządowych, instytucji otoczenia biznesu i organizacji pozarządowych leży zaspokojenie potrzeb informacyjnych przedsiębiorstw tylko w zakresie informacji dotyczących gospodarki na poziomie regionu i kraju o dużym stopniu uniwersalności, gdyż będą mogły być wykorzystane potencjalnie przez szeroki zakres odbiorców.

Z powyższych przesłanek wskazano następujące potencjalne potrzeby informacyjne przedsiębiorstw, które winny być przedmiotem badania:

- informacje w zakresie koniunktury gospodarczej,
- informacje w zakresie rynku pracy,

---

⁴ Szerzej na temat poziomów analiz w naukach ekonomicznych, zob.: M. Gorynia, *Poziomy analizy w naukach ekonomicznych*, Ekonomista 1993, nr 4.

- informacje w zakresie możliwych do uzyskania przez przedsiębiorstwa ulg i dotacji inwestycyjnych,
- informacje w zakresie możliwego do uzyskania przez przedsiębiorstwa wsparcia administracyjno-organizacyjnego procesu inwestycyjnego,
- informacje w zakresie możliwego do uzyskania przez przedsiębiorstwa wsparcia rozwoju eksportu,
- informacje w zakresie możliwego do uzyskania przez przedsiębiorstwa wsparcia działalności innowacyjnej,
- informacje w zakresie dostępnych na rynku technologii innowacyjnych,
- informacje w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych,
- informacje w zakresie możliwości nawiązania współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi,
- informacje w zakresie prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne.

W oparciu o wskazane powyżej potencjalne potrzeby informacyjne sporządzono kwestionariusz standaryzowanej ankiety telefonicznej oraz scenariusz indywidualnego wywiadu pogłębionego. W oparciu o przygotowaną ankietę i scenariusz prowadzono badania, których wyniki zostaną przedstawione w dalszej części raportu⁵.

3. Informacje w zakresie koniunktury gospodarczej

Pierwsza z badanych potrzeb dotyczyła informacji w zakresie koniunktury gospodarczej. Poniżej poddano analizie i ocenie wyniki badania ilościowego i jakościowego, a na zakończenie tej części zostały wyciągnięte wnioski.

3.1. Analiza i ocena wyników badania ilościowego

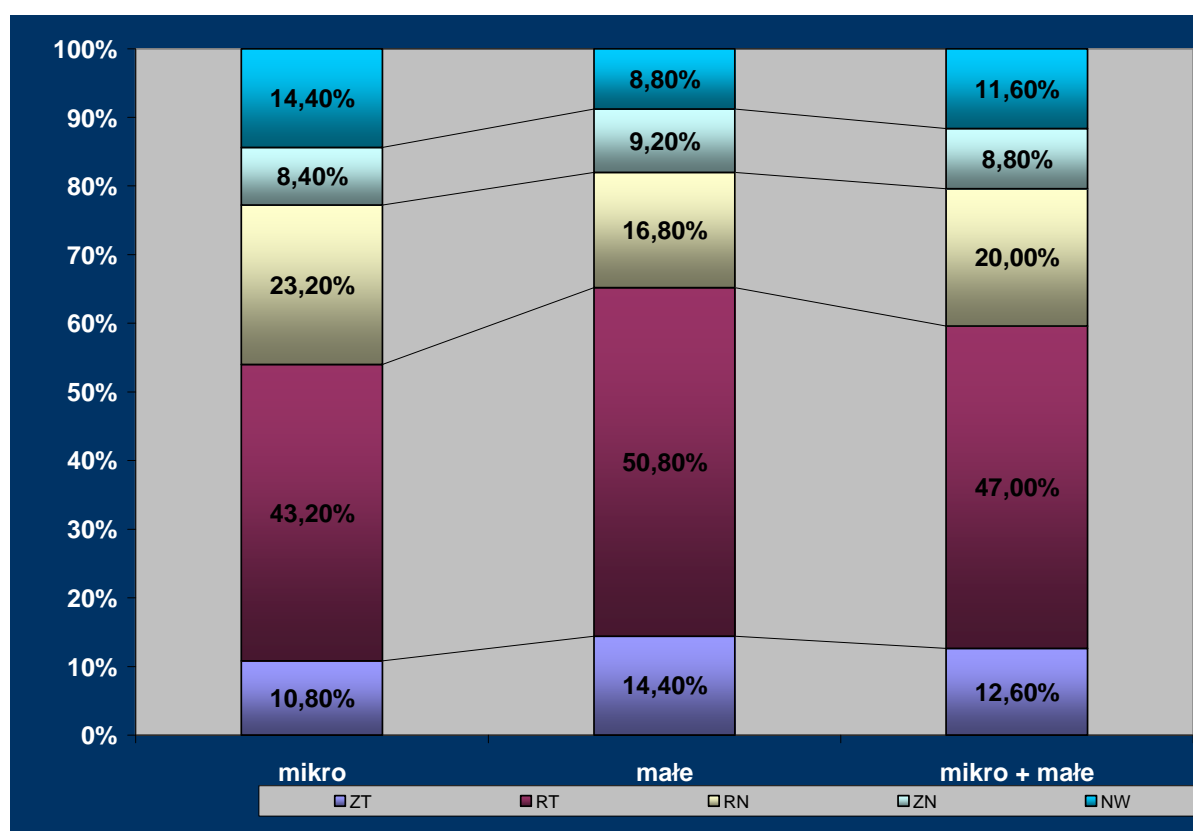
Na pierwsze z zadanych respondentom pytań, czy dostępne informacje w zakresie koniunktury gospodarczej w poszczególnych województwach oraz w całym kraju są dla Państwa przedsiębiorstwa wystarczające, 12,60% wskazało, iż informacje w tym zakresie są zdecydowanie wystarczające. Na drugą z możliwych odpowiedzi, iż przedmiotowe informacje

---

⁵ Ankieta i scenariusz zostały dołączone do niniejszego raportu w formie załączników.

są raczej wystarczające wskazało 47,00% respondentów, co stanowiło największą grupę spośród badanych. Łącznie zatem 59,60% badanych przedsiębiorstw było zdania, iż dostępne informacje w powyższym zakresie są wystarczające. Odmiennego zdania było łącznie 28,80% przedsiębiorstw. Jedynie 20,00% respondentów wśród możliwych odpowiedzi wskazało, iż dostępne informacje w zakresie koniunktury gospodarczej są raczej niewystarczające, a 8,80%, że zdecydowanie niewystarczające. Nie miało zdania w tym zakresie 11,60% z badanych. Należy odnotować, że wystąpiły pewne różnice pomiędzy wynikami dla mikro i małych przedsiębiorstw. Wśród tych pierwszych łącznie 54,00% wskazało, iż dostępne informacje w zakresie koniunktury gospodarczej są wystarczające (10,80% ZT i 43,20% RT), a wśród tych drugich 65,20% (14,40% ZT i 50,80% RT). Odmiennego zdania w przypadku mikroprzedsiębiorstw było łącznie 31,60% respondentów (23,20% RN i 8,40% ZN) i 26,00% w przypadku małych przedsiębiorstw (16,80% ZN i 9,20% RN). Niezdecydowanych było natomiast odpowiednio 14,40% i 8,80% badanych (por. rysunek 1).

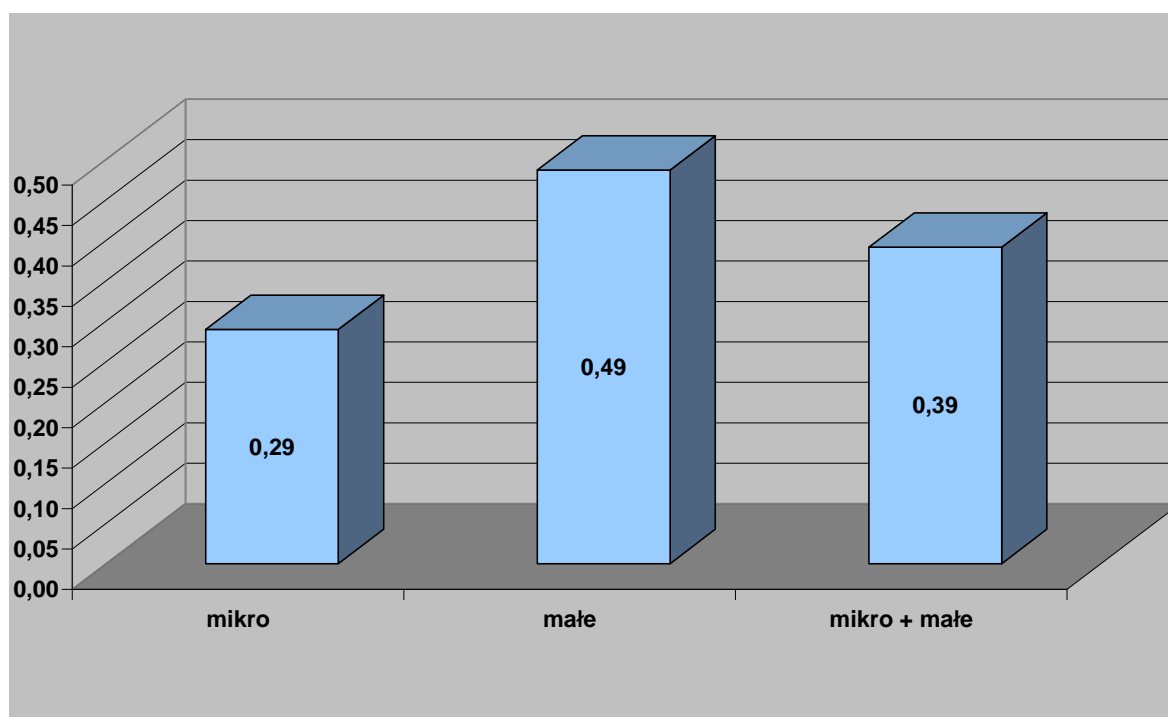
Rysunek 1 Dostępność informacji w zakresie koniunktury gospodarczej w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

W oparciu o uzyskane wyniki wyliczono WZPI dotyczący informacji w zakresie koniunktury gospodarczej. Wyniósł on 0,39 w przypadku ogółu mikro i małych przedsiębiorstw. W grupie mikro wyniósł on 0,29 a w przypadku małych przedsiębiorstw 0,49 (por. rysunek 2). Otrzymane wartości WZPI oznaczają, iż poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie koniunktury gospodarczej należy ocenić jako wystarczający i w tym obszarze nie odnotowuje się deficytu informacyjnego.

Rysunek 2 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie koniunktury gospodarczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Z powyższych wyników dotyczących zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych przedsiębiorstw w zakresie koniunktury gospodarczej można wyciągnąć kilka wniosków. Po pierwsze, małe przedsiębiorstwa deklarowały w większym stopniu niż mikroprzedsiębiorstwa, iż dostępne informacje w zakresie koniunktury gospodarczej są wystarczające. Poziom zaspokojenia potrzeb w powyższym zakresie w przypadku małych przedsiębiorstw jest zatem wyższy niż w przypadku mikroprzedsiębiorstw. Po drugie, małe przedsiębiorstwa w większym stopniu są zdecydowane w swych opiniach niż

mikroprzedsiębiorstwa. Taki wniosek wynika zarówno z niższego odsetka niezdecydowanych opinii jak i wyższego poziomu opinii silnie zdecydowanych.

3.2. Analiza i ocena wyników badania jakościowego

Przeprowadzone badanie jakościowe pozwoliło na pozyskanie dodatkowych informacji w zakresie potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie informacji dotyczących koniunktury gospodarczej.

Większość spośród badanych średnich i dużych przedsiębiorstw zadeklarowała, iż informacje w zakresie koniunktury gospodarczej są istotne dla wzrostu ich innowacyjności i konkurencyjności.

Wskazaniem źródłem pozyskiwania informacji w zakresie koniunktury gospodarczej były zazwyczaj telewizja, radio i Internet. Jednakże pojawiały się również inne odpowiedzi, np. kooperanci, banki, GUS i inne instytucje.

Oceniając dostępność informacji w zakresie koniunktury gospodarczej średnie i duże przedsiębiorstwa wskazywały, iż są one raczej dostępne i raczej wystarczające. Problemem jest jednak ich sprawdzalność, a zatem i ich wiarygodność. W większym stopniu ponadto są dostępne, według respondentów, dane na temat przeszłości i terażniejszości, a kluczowe dla wzrostu innowacyjności i konkurencyjności ich przedsiębiorstw są informacje dotyczące przyszłości. Wskazywano również na brak informacji w ujęciu sektorowym.

Poniżej przedstawiono przykłady wypowiedzi dotyczące oceny dostępności informacji w zakresie koniunktury gospodarczej:

- *Tak naprawdę nie ma rzetelnych danych. Są tak duże zmiany, że praktycznie w tym biznesie nikt nie potrafił rozsądnie pewnych rzeczy przedstawić. Jeżeli chodzi o ceny usług budowlanych, ceny gruntów, ceny sprzedaży, kursy walut.*
- *Najbardziej potrzebne są prognozy, dlatego, że z bieżącymi, to nie za bardzo jestem w stanie już coś zrobić, ale przewidując, że np. w takiej branży może być spadek zapotrzebowania, to możemy robić jeszcze pewne ruchy.*

- *Tutaj opieramy się w dużej mierze na informacji medialnej, chociaż ona tak nie do końca się przekłada na taką realną, która dotknie daną firmę. W tej chwili wiemy, że np. produkcja przemysłowa u nas bardzo niewiele spada, a przemysł ma procent zamknięć zakładów na poziomie 30% i to w bardzo wielu branżach. Są różnego rodzaju informacje, a tu wszystko jest wrzucane do jednego worka, nie ma przełożenia i tak naprawdę nie ma pogrupowania tych informacji, co czego dotyczy. Trzeba samemu próbować te informacje uzyskać od swoich kontrahentów, co się będzie działo. Chociaż oni też tak naprawdę niewiele wiedzą, tylko tę informację później opierają na podstawie zamówień, bo nie jest to jakoś sensownie pogrupowane. Jest jeden worek i koniec.*
- *Z kluczowych informacji powiem szczerze, to są informacje ogólnodostępne, czyli takie, które publikuje GUS lub instytucje, które publikują takie rzeczy jak np. wskaźniki wyprzedające koniunktury, które są publikowane bardzo często i które są najlepszym prognostykiem zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych.*
- *Patrzemy na to, ale jak gdyby nie do końca wierzymy w to, w te wszystkie informacje. One są jednym z elementów, wskaźników. My sami ciągle odpowiadamy na jakieś badania, wypełniamy, patrzymy, oceniamy, to co się dzieje na rynku: dziś, jutro, pojutrze. Naszą pozycję itd. Jakiś obraz jest, ale to nie jest decydujący. Jest tyle samo informacji, co dezinformacji.*
- *To są ogólnodostępne informacje, natomiast dla nas również byłyby interesujące informacje stricte z naszej branży budowlanej, nawet wąsko podzielonej.*
- *Nie, ponieważ w tej dziedzinie, w której my prowadzimy działalność, to co się ukazuje, np. w prasie, nijak się ma do rzeczywistości.*
- *To jest pytanie, na które nie da się odpowiedzieć bezpośrednio, bo my jesteśmy firmą, która sprzedaje na terenie Polski, ale i na całym świecie. Zawsze jest mile widziane więcej informacji, ale te, co są, to one stanowią jakiś trzon i na nich się musimy opierać.*
- *Tak, m. in. dostajemy takie biuletyny, gdzie jest analiza rynku polskiego i rynków zagranicznych w zakresie surowcowym i w zakresie sprzedaży, zapasów itd. To jest jeden z ważnych czynników, który jest brany przeze mnie pod uwagę.*

3.3. Podsumowanie

Na podstawie przeprowadzonego badania ilościowego i jakościowego w zakresie potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw dotyczących informacji w zakresie koniunktury gospodarczej, można wyciągnąć cztery generalne wnioski. Po pierwsze, informacje w zakresie koniunktury gospodarczej należy uznać za istotne dla wzrostu innowacyjności i konkurencyjności małopolskich przedsiębiorstw. Po drugie, źródłem ich pozyskiwania są raczej źródła masowe niż profesjonalne. Po trzecie, dostępne informacje w powyższym zakresie w ocenie mikro, małych, średnich i dużych przedsiębiorstw są wystarczające, jednakże nie zawsze są wiarygodne. Po czwarte, czym większe przedsiębiorstwo tym jego poziom zaspokojenia w zakresie powyższych informacji jest wyższy.

4. Informacje w zakresie rynku pracy

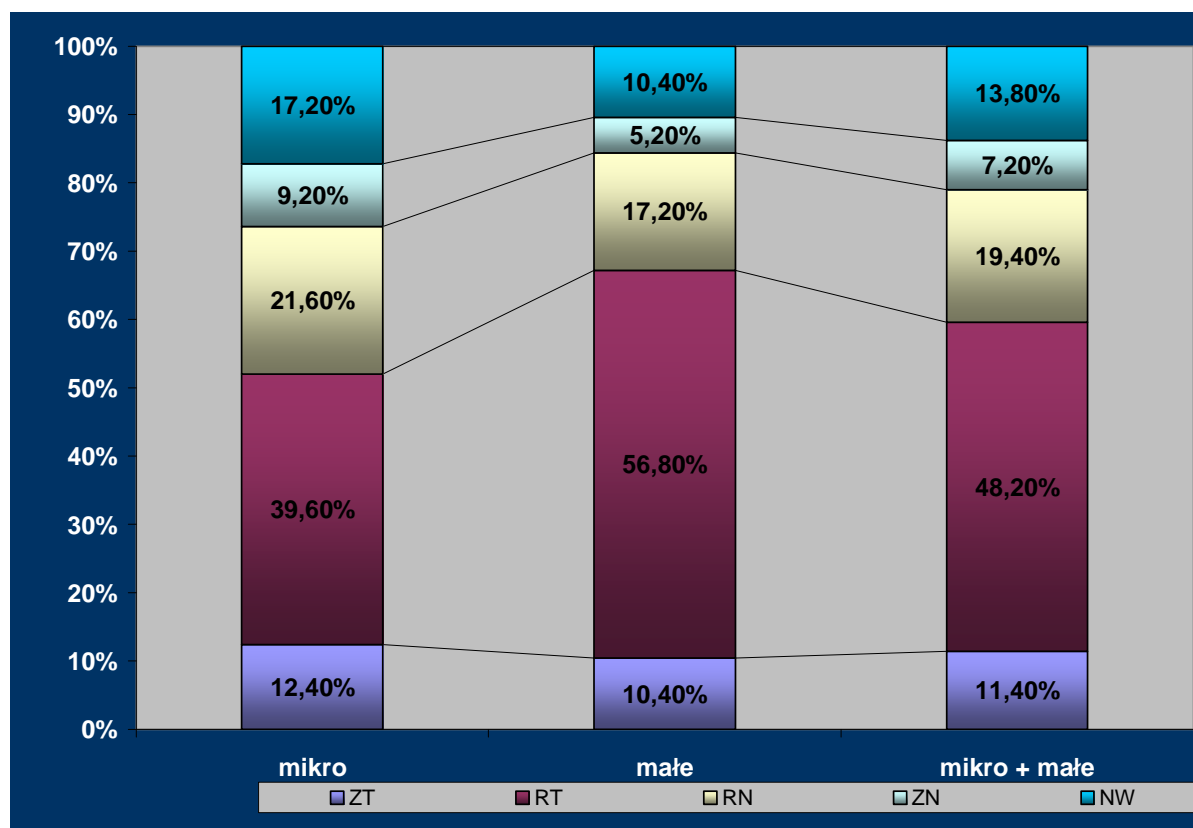
Druga z badanych potrzeb dotyczyła informacji w zakresie rynku pracy. Poniżej została dokonana analiza i ocena wyników badania ilościowego i jakościowego, a w podsumowaniu zostały wyciągnięte wnioski.

4.1. Analiza i ocena wyników badania ilościowego

Na drugie z zadanych respondentom pytań w badaniu ilościowym, czy dostępne informacje na temat sytuacji na rynku pracy w poszczególnych województwach oraz w całym kraju są dla Państwa przedsiębiorstwa wystarczające, 11,40% spośród badanych przedsiębiorstw wskazało, że dostępne informacje w tym zakresie są zdecydowanie wystarczające, a 48,20%, że raczej wystarczające. Oznacza to, że łącznie 59,60% badanych przedsiębiorstw uznało, iż dostępne informacje w zakresie rynku pracy są wystarczające. Jedynie 19,40% badanych przedsiębiorstw wśród możliwych odpowiedzi wskazało, iż dostępne informacje w zakresie rynku pracy są raczej niewystarczające, a 7,20%, że zdecydowanie niewystarczające. Nie miało zdania 13,80% respondentów. Porównując odpowiedzi mikro i małych przedsiębiorstw na powyższe pytanie można dostrzec dość istotne różnice. Spośród mikroprzedsiębiorstw, opinii, iż informacje w powyższym zakresie są zdecydowanie wystarczające, było 12,40% respondentów, a raczej wystarczające 39,60%. Wśród małych przedsiębiorstw było to odpowiednio 10,40% i 56,80%. Negatywnych odpowiedzi wśród mikroprzedsiębiorstw

udzieliło 30,80% respondentów (21,60% RN, 9,20% ZN). Wśród małych przedsiębiorstw było to łącznie 22,40% badanych (17,20% RN, 5,20% ZN). Niezdecydowanych wśród mikroprzedsiębiorstw było 17,20% respondentów, a wśród małych przedsiębiorstw 10,40% (por. rysunek 3).

Rysunek 3 Dostępność informacji w zakresie rynku pracy w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw

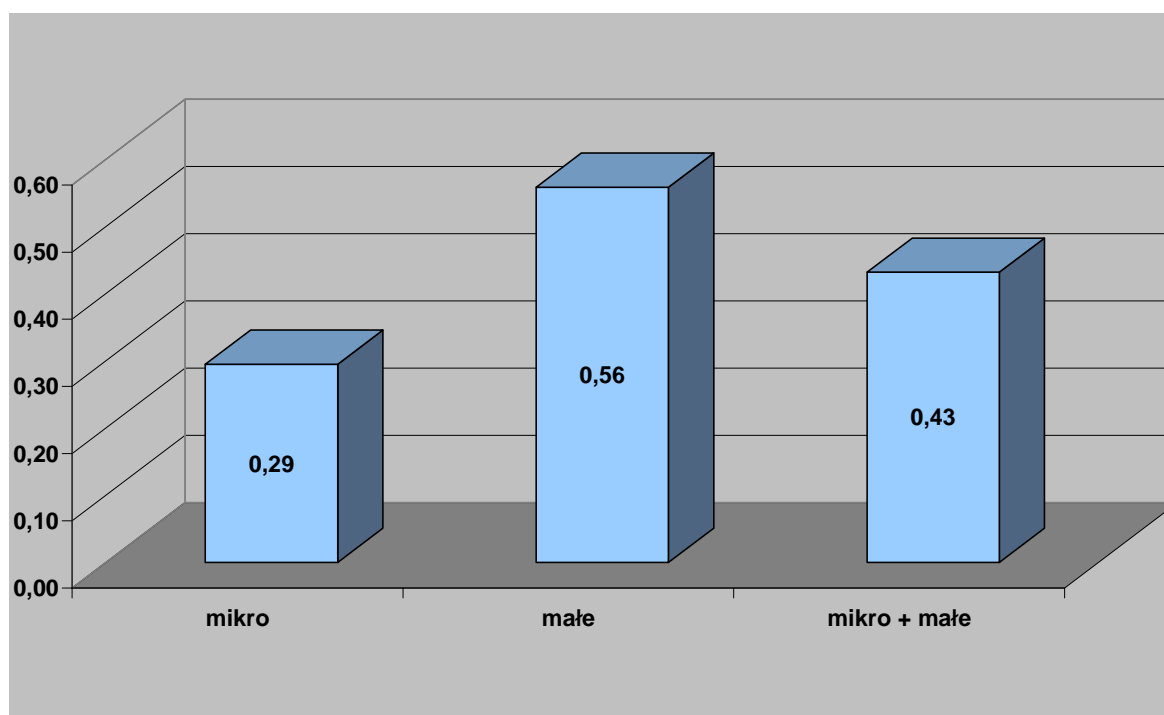

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

W oparciu o uzyskane wyniki obliczono WZPI mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie informacji dotyczących rynku pracy. Wyniósł on 0,43 w przypadku ogółu badanych. Oznacza to, że poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych przedsiębiorstw w zakresie rynku pracy należy ocenić jako zadawalający i w tym obszarze nie odnotowuje się deficytu informacyjnego. Warto jednak zauważyć, że różnica między mikro i małymi przedsiębiorstwami w zakresie poziomu zaspokojenia potrzeb informacyjnych w powyższym zakresie jest dość istotna, gdyż WZPI mikroprzedsiębiorstw wyniósł 0,29, a małych przedsiębiorstw 0,56 (por. rysunek 4).

Z powyższych wyników w zakresie poziomu zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych przedsiębiorstw w zakresie informacji o rynku pracy można wyciągnąć wniosek, iż poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych małych przedsiębiorstw w zakresie informacji o rynku pracy jest wyższy od poziomu zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikroprzedsiębiorstw w tym samym zakresie.

Rysunek 4 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie rynku pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

4.2. Analiza i ocena wyników badania jakościowego

Analogicznie jak w przypadku pierwszej z badanych potrzeb informacyjnych, tak i w przypadku drugiej, przeprowadzone badania jakościowe pozwoliły na pozyskanie dodatkowych informacji w zakresie potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie informacji dotyczących rynku pracy.

Większość spośród badanych średnich i dużych przedsiębiorstw zadeklarowała, iż informacje w zakresie rynku pracy są umiarkowanie lub zdecydowanie istotne dla wzrostu ich innowacyjności i konkurencyjności. Poniżej przytoczono jedną z wypowiedzi w tym zakresie:

- *To jest bardzo istotne. I tutaj się pojawia problem, bo jest szereg zawodów, których dzisiejsze szkoły nie kształcą. Myślę tutaj pod kątem przemysłu. Myślę, że to się dzieje bardziej pod kątem wygodnictwa. Łatwo jest kształcić ludzi, gdzie niepotrzebna jest jakaś wiedza techniczna, np. humanistów. Teraz przykładowo nie mamy odlewników na poziomie szkoły średniej tylko zawodowej. Nie ma magazynierów. Tak naprawdę większość pracowników, których teraz przyjmujemy do pracy, to są ludzie po różnych zawodach przyuczeni do zawodów w danym zakładzie.*

Wskazywanym źródłem pozyskiwania informacji w zakresie rynku pracy były zazwyczaj środki masowego przekazu oraz działania na rynku i wewnątrz samej organizacji własnych działów kadr. Jednakże, pojawiały się również odpowiedzi, iż informacje te pozyskiwane są również od agencji HR. Nieliczni z badanych wskazali natomiast, iż współpracują z urzędami pracy, które są ich źródłem informacji. Poniżej podano przykład jednej z nielicznych wypowiedzi oceniających potencjalne źródła informacji w powyższym zakresie:

- *Tak naprawdę, to nie ma takich źródeł, jeżeli chodzi o urzędy pracy, to nie ma tam żadnych możliwości i wydają mi się, że to jest trochę żart, taki urząd pracy. Tam można złożyć, owszem, zamówienie na zatrudnienie i potem generalnie przychodzą ludzie, ale tylko po to, żeby napisać, że się nie nadają do pracy. I tak, to się odbywa niestety.*

Oceniając dostępność informacji w zakresie rynku pracy średnie i duże przedsiębiorstwa wskazywały, iż są one dostępne i wystarczające. Poniżej przedstawiono przykłady dwóch odmiennych wypowiedzi w tym zakresie.

- *Nie ma żadnych takich informacji. Jest jakiś procent bezrobocia w każdym powiecie, ale nie ma informacji czy są wśród nich ślusarze, szwaczki itd. Informacji jaką kadrą do zatrudnienia dysponują urzędy pracy, to takiej informacji nie ma w ogóle. Jeżeli firma składa zamówienie, że potrzebuje tylu i tylu specjalistów, a urząd pracy w powiecie firmy nie posiada w takiej ilości takiej kadry, to żeby przykładowo była taka możliwość, żeby niedrogim kosztem w innym powiecie, gdzie ci specjaliści są otworzenia jakiejś filii lub zapewnić transport tych ludzi w rozsądnych pieniądzach.*

- *Nie są wystarczające z uwagi na to, że informacje, które dostajemy nie wyszczególniają kategorii pracowniczej. U nas oprócz tych wymogów kwalifikacji zawodowych jeszcze występuje zjawisko bardzo wąskich specjalizacji, bo wiadomo, że pracownik będący na jakimś stanowisku musi być odpowiednio wyszkolony. Jak jeszcze jesteśmy się w stanie dogadać z urzędami pracy odnośnie kategorii uprawnień, to są ludzie, których my wybieramy z bezrobocia i szkolimy ich, żeby ich potem przyjąć. My musimy zapewnić zatrudnienie takie a nie inne. A informacje jako takie o rynku pracy nie zawierają dla nas informacji szczegółowych, np. operatorzy ładowarek, których my, np. potrzebujemy klasy pierwszej specjalnie do wielkości maszyn, a w urzędach pracy występuje tylko informacja, że jest operator ładowarek z uprawnieniami, ale co to są za uprawnienia, to już nie wiadomo. Te informacje są niepełne. Ponieważ mamy bardzo wąskie grupy tych specjalistów robotników nie zawsze te oferty czy te informacje o rynku pracy są właściwe.*

4.3. Podsumowanie

W oparciu o przeprowadzone badania ilościowe i jakościowe w zakresie potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw, dotyczących informacji w zakresie rynku pracy, można wyciągnąć kilka generalnych wniosków. Po pierwsze, informacje w zakresie rynku pracy są istotne dla wzrostu innowacyjności i konkurencyjności małopolskich przedsiębiorstw. Po drugie, źródłem tych informacji są raczej źródła masowe i własne niż źródła profesjonalne. Po trzecie, dostępne informacje w powyższym zakresie w ocenie mikro, małych, średnich i dużych przedsiębiorstw są wystarczające, a ponadto, w przeciwieństwie do informacji w zakresie koniunktury gospodarczej, są wiarygodne. Po czwarte, czym większe przedsiębiorstwo tym jego poziom zaspokojenia w zakresie powyższych informacji jest wyższy.

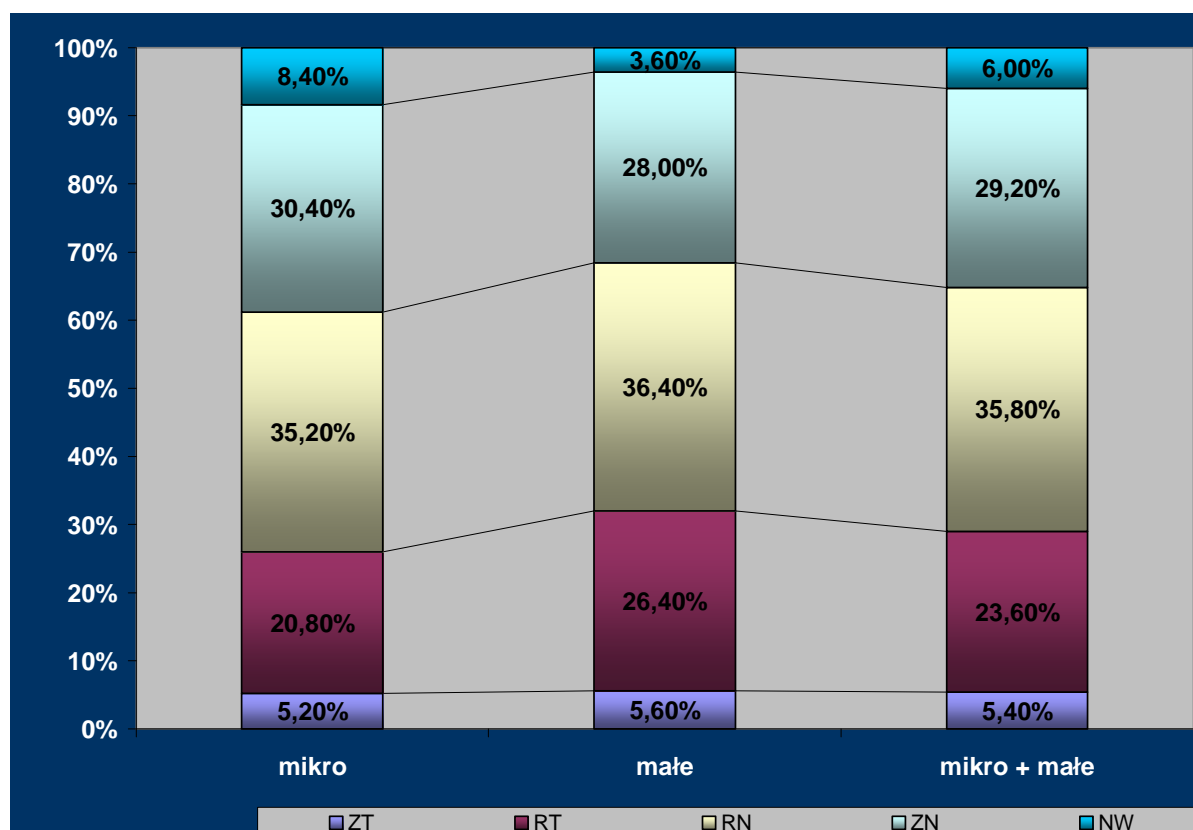
5. Informacje w zakresie ulg i dotacji inwestycyjnych

Trzecią z badanych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw były informacje o ulgach i dotacjach inwestycyjnych, możliwych do uzyskania przez przedsiębiorstwa. Poniżej dokonano analizy i oceny wyników badania ilościowego i jakościowego, jak również sformułowano na zakończenie wnioski płynące z obu badań.

5.1. Analiza i ocena wyników badania ilościowego

Spośród badanych przedsiębiorstw, w odpowiedzi na pytanie, czy dostępne informacje na temat możliwych do uzyskania dla przedsiębiorstw ulg i dotacji inwestycyjnych są dla Państwa przedsiębiorstwa wystarczające, jedynie 5,40% wskazało, iż informacje te są zdecydowanie wystarczające. Nieco więcej, bo 23,60% spośród badanych przedsiębiorstw odpowiedziało, iż informacje w tym zakresie są raczej wystarczające. Oznacza to, iż dla łącznie 29% badanych przedsiębiorstw dostępne informacje w zakresie ulg i dotacji inwestycyjnych są wystarczające. Odmiennego zdania było łącznie 65,00% respondentów; 35,80% wskazało, iż informacje w powyższym zakresie są raczej niewystarczające, a 29,20% odpowiedziało natomiast, że zdecydowanie niewystarczające. Tylko 6% respondentów nie miało zdania w powyższej kwestii (por. rysunek 5).

Rysunek 5 Dostępność informacji w zakresie ulg i dotacji inwestycyjnych w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw

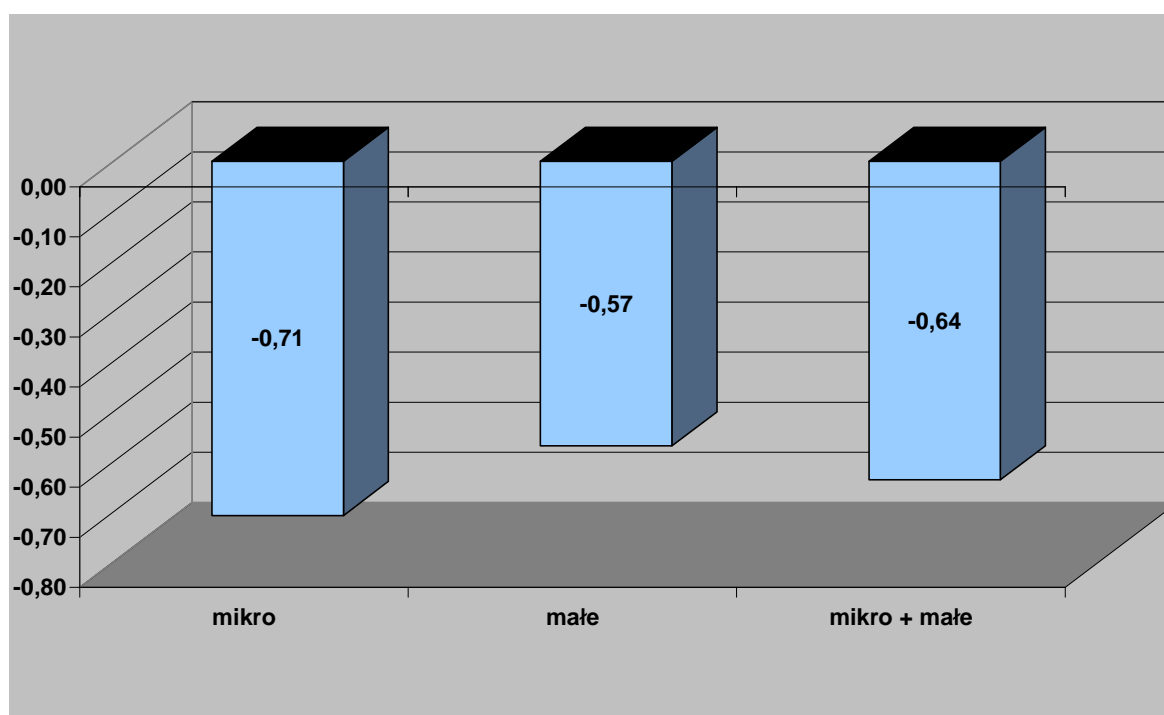
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Z analizy uzyskanych danych empirycznych wynika również, że istnieje pewna różnica między zaspokojeniem potrzeb informacyjnych w powyższym zakresie ze względu na

wielkość przedsiębiorstwa. O ile nie jest to tak widoczne, kiedy analizuje się procentowy udział wskazań, o tyle jest to widoczne w przypadku, gdy porówna się uzyskany WZPI w obu grupach przedsiębiorstw. Wśród mikroprzedsiębiorstw łącznie 26,00% respondentów było zdania, iż dostępne informacje w zakresie ulg i dotacji inwestycyjnych są dla nich wystarczające (5,20% ZT, 20,80% RT). W przypadku małych przedsiębiorstw było to 32,00% (5,60% ZT, 26,40% RT). Zdania, iż dostępne informacje w zakresie ulg i dotacji inwestycyjnych są niewystarczające, wśród mikroprzedsiębiorstw było łącznie 65,60% badanych (30,40% ZN i 35,20% RN), a pośród małych przedsiębiorstw 64,40% badanych (28,00% ZN, 36,40% RN). Niezdecydowanych w przypadku mikroprzedsiębiorstw było 8,40% respondentów, a wśród małych przedsiębiorstw 3,60% (por. rysunek 5).

Rysunek 6 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie ulg i dotacji inwestycyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Wyliczony w oparciu o powyższe wyniki WZPI mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie informacji dotyczących ulg i dotacji inwestycyjnych przyjął wartość -0,64. Oznacza to, że poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie dostępnych ulg i dotacji inwestycyjnych należy ocenić jako niewystarczający i w tym obszarze odnotowuje się istotny deficyt informacyjny. Przy czym

wyższy deficyt odnotowuje się wśród mikroprzedsiębiorstw, gdyż WZPI w tej grupie przedsiębiorstw wyniósł -0,71, podczas gdy w przypadku małych przedsiębiorstw wyniósł -0,57 (por. rysunek 6).

5.2. Analiza i ocena wyników badania jakościowego

Przeprowadzone badania jakościowe pozwoliły na dokonanie dodatkowych spostrzeżeń i wyciągnięcie dodatkowych wniosków w zakresie poziomu zaspokojenia, wśród małopolskich przedsiębiorstw, potrzeby informacyjnej w zakresie informacji, dotyczących możliwego do uzyskania wsparcia w formie ulg i dotacji inwestycyjnych.

Niemalże wszyscy z badanych wskazali, iż informacje w zakresie dostępnych dla przedsiębiorstw ulg i dotacji inwestycyjnych należy uznać za istotny dla wzrostu ich innowacyjności i konkurencyjności. Jednakże wskazywano na złożone procedury i wysokie wymagania w zakresie kryteriów jakie są konieczne do spełnienia, aby taką pomoc otrzymać. Poniżej przytoczono kilka wypowiedzi w tym zakresie:

- *Gdyby takowe informacje były, to oczywiście należałoby je rozważyć i dostosować do potrzeb zakładu. Jeżeliby zakład mógłby skorzystać z takich możliwości odciążenia kosztowego poprzez takie rozwiązanie, to na pewno spróbowałby je dostosować... Nie korzystaliśmy. Tzn., były tu jakieś propozycje, ale tam były warunki zatrudnienia na jakiś okres, chyba roku. Ja nawet kiedyś wysłałem pracownika na takie szkolenie i tam wiązało się to również z jakimiś obostrzeniami, więc myśmy z tego zrezygnowali i szczerze nawet nikt z moich znajomych, nie wiem, żeby z tego programu korzystał.*
- *Kluczowe, ale generalnie nie tak bardzo. Osobiście nie wierzę, żeby ktoś komuś dawał coś za darmo i tak naprawdę nigdy z czegoś takiego nie korzystaliśmy.*

Wskazywanym najczęściej źródłem informacji na temat dostępnych ulg i dotacji inwestycyjnych były środki masowego przekazu, a następnie portale internetowe oraz firmy konsultingowe.

Co do oceny dostępności informacji na temat ulg i dotacji inwestycyjnych, średnie i duże przedsiębiorstwa podzielały opinie mikro i małych przedsiębiorstw, iż informacje w tym zakresie są niewystarczające. Ponadto wskazywały na fakt, iż jeśli informacje te są dostępne,

to w różnych miejscach i do tego są nieprzejrzyste. Poniżej przedstawiono wybrane wyrażone opinie przez badanych.

- *Ogólne informacje są dostępne, ale gdyby była bardziej precyzyjna, było więcej szczegółów, to byłoby lepiej. Nie wiem czy ona mogłaby być adresowana do firm, bo też nie ma takiej komunikacji.*
- *Nie za bardzo, trzeba tutaj sobie tego szukać. Nie ma takich skondensowanych danych na ten temat.*
- *Niewystarczające, dlatego że z tych stron internetowych, np. Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości, to trochę mało.*
- *Sama informacja, to jest jak gdyby jedna rzecz, a realizacja tych projektów, to jest druga rzecz i to jest gehenna.*
- *Nie jest tutaj pełna informacja dotycząca możliwości finansowania inwestycji. To są informacje, których po prostu trzeba szukać i zabiegać o to. Nie są łatwo dostępne.*
- *Te informacje są bez problemu. Banki oferują szczegółowe informacje na ten temat. W Internecie też można dużo na ten temat znaleźć.*
- *Dostajemy takie informacje. Czasami dostajemy z urzędów, czasami od banków. Różnie.*
- *Nie do końca, ale kiedyś korzystaliśmy z tego typu ulg. Jak dla mnie ten system tzw. pomocy unijnej jest zupełnie oderwany od rzeczywistości. Sposób prezentacji informacji. Logika lub brak tej logiki przy podziale tych środków, zasady udzielania tych środków są dla mnie zupełnie niezrozumiałe.*
- *Są dostępne, ale jest ich mało, są mało przejrzyste, tak jakby nieczytelne.*
- *Mogłoby być lepiej. Jest, to informacja, o którą trzeba zabiegać, nie jest to tak bezpośrednio dostępne.*
- *Tutaj tych informacji nie jest za dużo, nie jestem zadowolony.*
- *To jest odrębny temat. To jest w ogóle w Polsce źle prowadzone. Na zasadzie kombinacyjności i nie chcę powiedzieć więcej... Te kryteria, które tam są przyjęte, to są w ogóle abstrakcyjne. Jeżeli ja, np. chcę automatyzować firmę i uzyskać na to środki, a jednym z kryteriów w przydziale środków jest to, żeby zwiększyć zatrudnienie, to się jedno z drugim kłóci, albo, że dane urządzenia nie mogły być stosowane w Polsce w jakimś tam długim czasie albo stanowią całkowitą nowość u*

nas, a wszędzie indziej są standardem, stosowane od dawna, tylko w ciągle lepszej jakości. Kryteria są źle przyjęte i pozyskiwanie tych środków w przypadku przedsiębiorstw nie jest sprawą prostą.

5.3. Podsumowanie

Z przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych w zakresie potrzeby informacyjnej dotyczącej ulg i dotacji inwestycyjnych płyną następujące wnioski. Po pierwsze, informacje w zakresie dostępnych ulg i dotacji inwestycyjnych dla przedsiębiorstw są niewystarczające i deficyt informacji w tym zakresie jest zdecydowanie istotny. Po drugie, czym mniejsze przedsiębiorstwo, tym większy deficyt. Po trzecie, obok informacji w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych, w przypadku niniejszej potrzeby, odnotowano najniższy wskaźnik niezdecydowanych respondentów, wynoszący jedynie 6,00%, co oznacza, że ta potrzeba informacyjna jest istotna aż dla 94% przedsiębiorstw.

6. Informacje w zakresie wsparcia administracyjno-organizacyjnego procesu inwestycyjnego

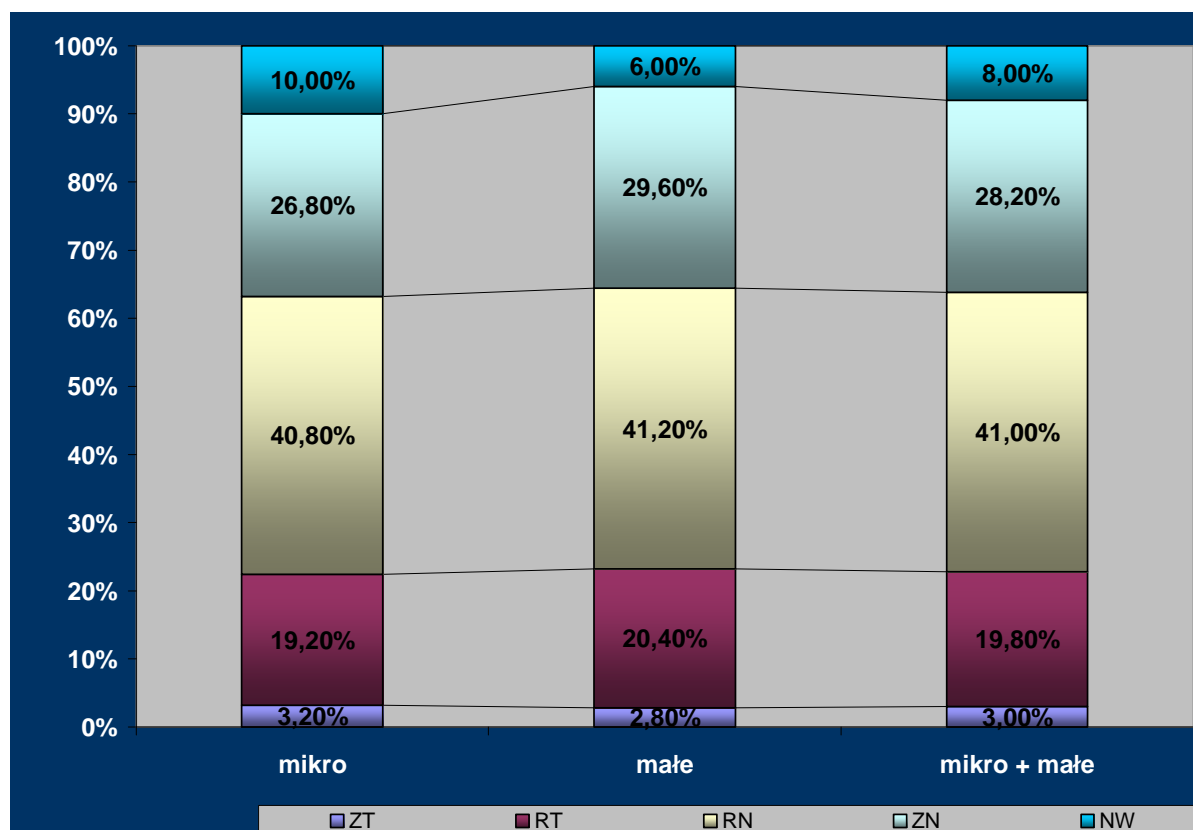
Czwartą z badanych potrzeb informacyjnych była potrzeba informacji w zakresie możliwego do uzyskania dla przedsiębiorstw wsparcia administracyjno-organizacyjnego w zakresie procesu inwestycyjnego. Poniżej dokonano analizy i oceny wyników badania ilościowego i jakościowego a następnie sformułowano wnioski w podsumowaniu.

6.1. Analiza i ocena wyników badania ilościowego

Na zadane pytanie przez ankierów, czy dostępne informacje na temat możliwego do uzyskania wsparcia administracyjno-organizacyjnego dla przedsiębiorstw w zakresie procesu inwestycyjnego są dla Państwa przedsiębiorstwa wystarczające, jedynie 3% respondentów wskazało, iż informacje w tym zakresie są zdecydowanie wystarczające. Więcej, bo 19,80% spośród badanych wskazało, iż informacje w powyższym zakresie są raczej wystarczające. Odmiennego zdania było łącznie 69,20% respondentów, przy czym 41,00% badanych wskazało, że informacje w zakresie możliwego do uzyskania wsparcia administracyjno-organizacyjnego w zakresie procesu inwestycyjnego są raczej niewystarczające, a 28,20%

odpowiedziało, iż zdecydowanie niewystarczające. Zdania nie miało 8% respondentów. Porównując wyniki dla mikro i małych przedsiębiorstw można zauważyć, iż nie występują istotne różnice w zakresie poziomu zaspokojenia potrzeb informacyjnych w powyższym zakresie pomiędzy oboma grupami przedsiębiorstw. Wśród mikroprzedsiębiorstw 3,20% badanych wskazało, iż informacje dotyczące możliwego do uzyskania wsparcia administracyjno-organizacyjnego w zakresie procesu inwestycyjnego są zdecydowanie wystarczające, 19,20% odpowiedziało natomiast, iż są one raczej wystarczające. Wśród małych przedsiębiorstw było to odpowiednio 2,80% i 20,40%. Zdania, iż informacje w powyższym zakresie są raczej niewystarczające wśród mikroprzedsiębiorstw było 40,80% respondentów, a wśród małych 41,20%. Opinii, że informacje te są zdecydowanie niewystarczające było natomiast odpowiednio 26,80% i 29,60%. Wśród mikroprzedsiębiorstw niezdecydowanych było 10% respondentów, a wśród małych przedsiębiorstw 6% (por. rysunek 7).

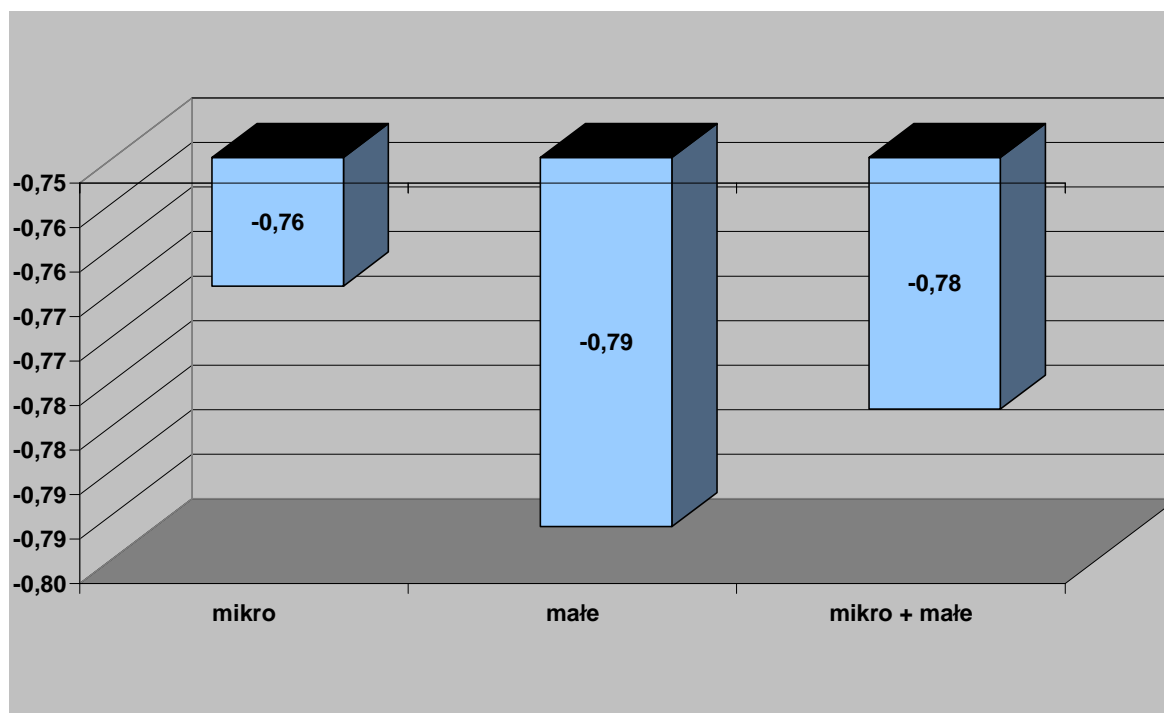
Rysunek 7 Dostępność informacji w zakresie wsparcia administracyjno-organizacyjnego procesu inwestycyjnego w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

W oparciu o uzyskane wyniki obliczono WZPI mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie informacji dotyczących możliwego do uzyskania przez przedsiębiorstwa wsparcia administracyjno-organizacyjnego w zakresie procesu inwestycyjnego. Wyniósł on $-0,78$. Oznacza to, że poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych przedsiębiorstw w powyższym zakresie należy ocenić jako niewystarczający i w tym obszarze odnotowuje się zdecydowanie istotny, a zarazem najwyższy wśród wszystkich potrzeb, deficyt informacyjny wśród małopolskich przedsiębiorstw. Jak wspomiano wyżej, nie wystąpiły istotne różnice w wynikach badań w zakresie powyższej potrzeby wśród mikro i małych przedsiębiorstw, dlatego WZPI dla obu grup przedsiębiorstw przybrał podobną wartość; w przypadku mikroprzedsiębiorstw $-0,76$, a w przypadku małych przedsiębiorstw $-0,79$ (por. rysunek 8). Deficyt informacyjny małych przedsiębiorstw w zakresie przedmiotowej potrzeby jest zatem nieznacznie wyższy od deficytu mikroprzedsiębiorstw. Potrzeba ta stanowi tym samym jeden z nielicznych wyjątków, gdzie małe przedsiębiorstwa zgłaszały brak zaspokojenia określonej potrzeby w wyższym stopniu niż mikroprzedsiębiorstwa.

Rysunek 8 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie wsparcia administracyjno-organizacyjnego procesu inwestycyjnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

6.2. Analiza i ocena wyników badania jakościowego

Badanie jakościowe średnich i dużych przedsiębiorstw potwierdza ogólny deficyt informacji na temat możliwego do uzyskania wsparcia administracyjno-organizacyjnego dla przedsiębiorstw w zakresie procesu inwestycyjnego.

Z uzyskanych odpowiedzi średnich i dużych przedsiębiorstw na zadane pytania można wyciągnąć generalny wniosek, że informacje w powyższym zakresie mogą być istotne dla wzrostu innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw. Jednakże badani opierali te opinie bardziej na przypuszczeniach niż własnych doświadczeniach, gdyż z takiej pomocy nigdy nie korzystali. Z powodu ogólnego braku wiedzy nie wskazywano źródeł tego typu informacji, a ich dostępność oceniono m.in. w następujący sposób:

- *Na pewno brak jest kompleksowej informacji, brak jest propozycji dla firm, które chcą inwestować w innowacyjne technologie. Nie ma takiego przewodnika, który prowadzi firmę, która ma pieniądze i chce inwestować w jakiś projekt.*
- *Nie słyszałem o takiej pomocy, więc pewnie jest niewystarczająca.*
- *Nie słyszałem czegoś takiego, nie korzystałem.*
- *Tego nie ma nigdzie. Ani w Internecie ani w jakiś czasopismach.*
- *Tego jest za mało.*
- *Mogłoby być lepiej.*
- *Informacje jako takie są dostępne, ale co do realizacji to jest makabra. Z urzędami, np. miejscowy Urząd Miasta i Gminy, to mamy takie schody, że jak chcemy jakąś inwestycję rozpocząć, to trwa to 2-3 lata. Jest bardzo ciężko.*
- *Wsparcia żadnego nie ma. Trzeba zrobić sobie samemu wszystko. Wszystko jest tak zbiurokratyzowane, że chyba nawet zgubiono cel w jakim, to jest realizowane.*
- *Trudno mi powiedzieć, ale z tego co wiem, to pojawiają się przysłowiowe schody. Oczywiście współpracujemy na co dzień, bo inwestycji prowadzimy sporo. Trudno generalizować, wola jest na pewno, ale schody są.*
- *Oceeniłbym, to w skali pięciostopniowej na 2, gdzie piątka jest zerowa.*

Wśród wypowiedzi dotyczących wspomnianego deficytu pojawiły się również szersze, bardzo ciekawe wypowiedzi co do praktycznych rozwiązań. Oto jedna z nich:

- *Ja rozumiem, że województwo chce się rozwijać... kompleksowa informacja na temat np. terenów inwestycyjnych, gdzie można prowadzić inwestycje lub ewentualnych zwolnień podatkowych na innowacyjne inwestycje. Nie ma źródła informacji, wszyscy np. wiedzą, że jest strefa w Mielcu, czy tyska strefa ekonomiczna, krakowska jest, ponoć w Zabierzowie nawet jest. Nie ma jakiegoś centralnego źródła informacji, gdzie można wejść i zobaczyć jakie są możliwe gotowe tereny inwestycyjne, że można po prostu mając pieniądze kupić działkę i ruszyć z inwestycją... Takie projekty powinny mieć absolutny priorytet. W momencie, kiedy firma decyduje się na inwestycje w jakiejś części kraju powinna być traktowana inaczej niż każda inna firma, która chce zrobić coś, co nie jest inwestycją innowacyjną. Powinna spółka być otoczona taką opieką, gdzie jest wyznaczony zespół czy choćby jedna osoba w Urzędzie Miasta czy Gminy, która będzie załatwiała, pilnować formalności, będzie je ułatwiała, przyspieszała. I ja uważam, że to można zrobić, to jest tak jak się kupuje usługę na rynku, kupuje się u dostawcy maszynę, to on deleguje dwóch, trzech pracowników, którzy wprowadzą to od momentu zaprojektowania maszyny do dostawy, instalacji i rozruchu. I dokładnie tak samo powinno być z tymi instytucjami, powinien być specjalny zespół od szczebla gminy do szczebla dużego miasta, który ułatwia wszystko co jest innowacyjne, bo takie inwestycje charakteryzują się z jednej strony dużym ryzykiem inwestycyjnym, a z drugiej strony mogą wpływać ponadprzeciętnie na otoczenie... Przykładowo jest firma, która chce rozpocząć produkcję telewizorów LED, które są nowością na rynku światowym. Tak naprawdę, zgłasza się do jednej komórki i ta komórka w ciągu tygodnia daje propozycje; możemy wybudować ją tu, tu lub tu ze względu na warunki terenowe, ulgi podatkowe, kadrę menedżerską, kadrę technologiczną itd. Wtedy inwestor podejmuje szybko decyzję, nie traci czasu na szukanie, na odbywanie wielu spotkań z tymi różnymi samorządami i negocjowanie warunków, tylko dostaje konkretny program, czyli inwestycja powstaje szybciej... To podniosłoby wartość każdego jednego regionu. To robią już niektóre miasta w ten sposób przyciągając inwestorów, ale to powoduje to, że ci którzy są lepsi w tym organizowaniu podnoszą poprzeczkę inwestycji do pewnego poziomu, a cała reszta jest z tyłu, a chodzi o to, żeby ten poziom wyrównywać. Czasami może się okazać, że bardziej atrakcyjny byłby teren w warmińsko-mazurskim, ale to województwo nie potrafi tego sprzedać. Więc utworzenie takiego centralnego ośrodka koordynacji*

inwestycji daje nam zielone światło i priorytet. Zresztą w ten sam sposób odbywało się zjednoczenie wschodnich Niemiec, wszystkie projekty, które były lokowane we wschodnich Niemczech miały absolutny priorytet i takie „prowadzenie za rękę”, dlatego powstało w bardzo krótkim czasie tak wiele fabryk.

6.3. Podsumowanie

W oparciu o przeprowadzoną analizę i ocenę wyników badania ilościowego i jakościowego można wyciągnąć kilka wniosków. Po pierwsze, poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw dotyczących możliwości uzyskania wsparcia administracyjno-organizacyjnego w zakresie procesu inwestycyjnego jest niewystarczający. Po drugie, występujący deficyt jest najwyższy spośród wszystkich badanych potrzeb i należy ocenić go jako zdecydowanie istotny. Po trzecie, poziom niezdecydowania wśród przedsiębiorstw w zakresie oceny przedmiotowej potrzeby jest na niskim poziomie, gdyż wyniósł jedynie 8%, dlatego trzeba ocenić, iż potrzeba ta dotyczy aż 92% badanych przedsiębiorstw.

7. Informacje dotyczące wsparcia w zakresie rozwoju eksportu

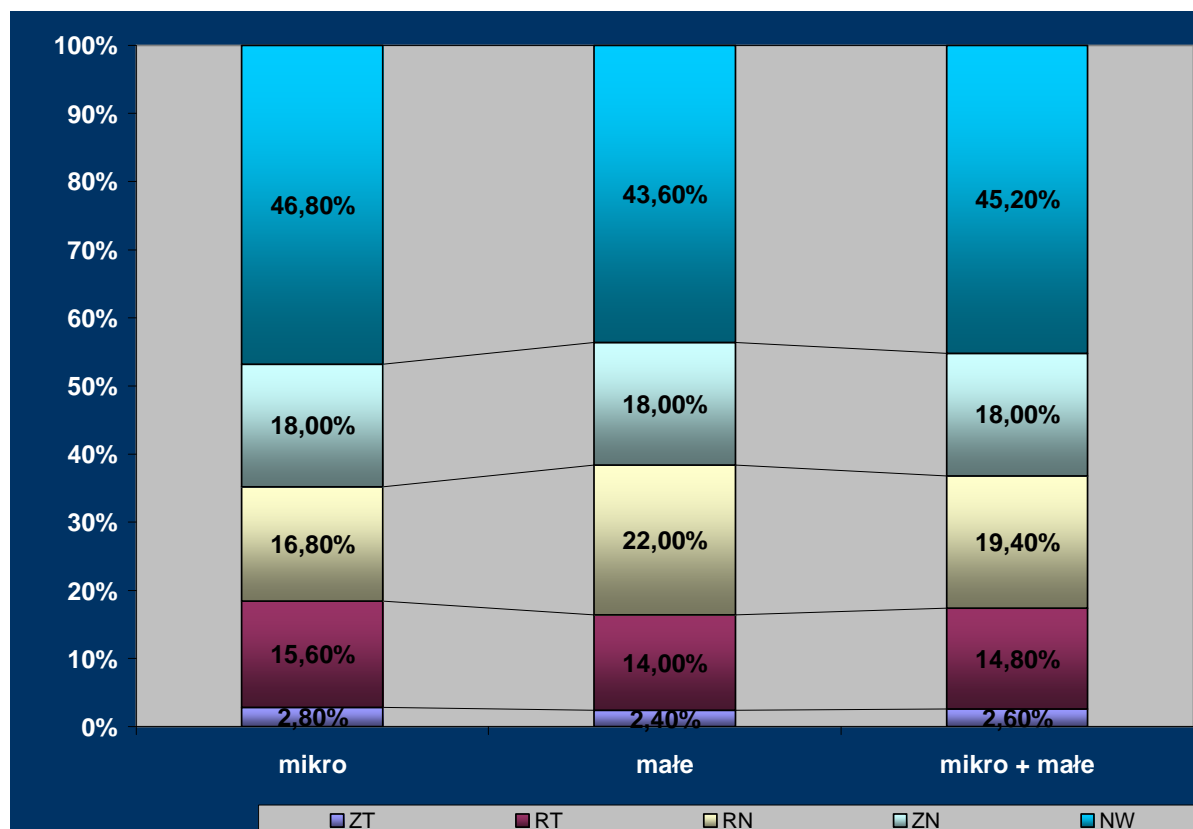
Kolejną z badanych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw były informacje dotyczące możliwego do uzyskania wsparcia dla przedsiębiorstw w zakresie rozwoju eksportu. Poniżej została dokonana analiza i ocena wyników badania ilościowego i jakościowego, jak również zostały sformułowane wnioski.

7.1. Analiza i ocena wyników badania ilościowego

Na kolejne z zadanych respondentom pytań, czy dostępne informacje na temat możliwego do uzyskania wsparcia w zakresie rozwoju eksportu są dla Państwa przedsiębiorstwa wystarczające, aż 45,20% badanych przedsiębiorstw nie miało zdania, co może oznaczać, że potrzeba ta w ich przypadku nie występuje, gdyż nie prowadzą działalności eksportowej. Spośród ogółu badanych 2,60% wskazało, iż informacje w powyższym zakresie są zdecydowanie wystarczające, a 14,80%, iż raczej wystarczające. Łącznie zatem 17,40% przedsiębiorstw wskazało, że informacje dotyczące możliwego do

uzyskania wsparcia dla przedsiębiorstwa w zakresie rozwoju eksportu są wystarczające. Odmiennego zdania było łącznie 37,40% respondentów, przy czym 19,40% badanych było zdania, iż dostępne informacje są raczej niewystarczające, a 18%, iż zdecydowanie niewystarczające. Analizując uzyskane wyniki badania dla mikro i małych przedsiębiorstw można dostrzec niewielkie różnice w uzyskanych odpowiedziach respondentów z obu grup. Wśród mikroprzedsiębiorstw 2,80% respondentów było zdania, iż dostępne informacje dotyczące możliwego uzyskania wsparcia dla przedsiębiorstw w zakresie rozwoju eksportu są zdecydowanie wystarczające, a 15,60%, iż raczej wystarczające. W przypadku małych przedsiębiorstw było to odpowiednio 2,40% i 14,00%. Z kolei opinię, iż informacje w powyższym zakresie są raczej niewystarczające wyraziło 16,80% mikroprzedsiębiorstw, a zdecydowanie niewystarczające 18,00%. W przypadku małych przedsiębiorstw było to odpowiednio 22,00% i 18,00%. Niezdecydowanych było nieznacznie więcej w grupie mikroprzedsiębiorstw, odsetek ten wyniósł 46,80%, a wśród małych przedsiębiorstw wyniósł on 43,60% (por. rysunek 9).

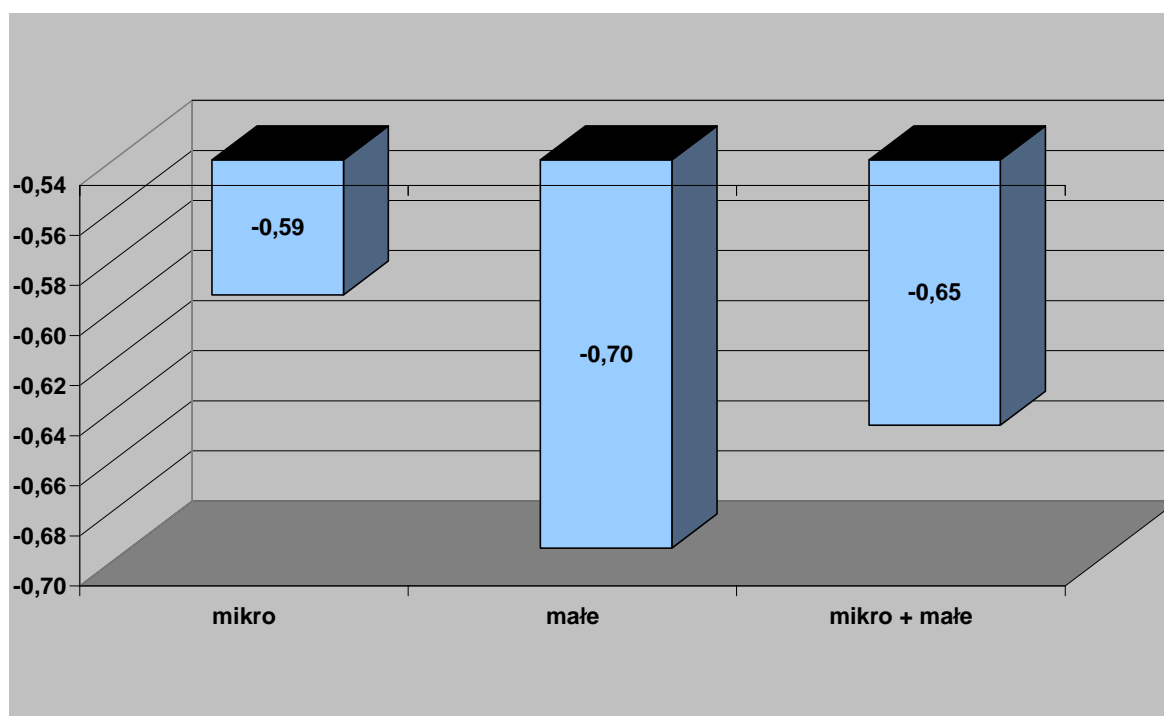
Rysunek 9 Dostępność informacji w zakresie wsparcia rozwoju eksportu w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Na podstawie wyżej przedstawionych danych wyliczono WZPI mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie informacji dotyczących możliwego do uzyskania wsparcia w zakresie rozwoju eksportu; wyniósł $-0,65$. W przypadku mikroprzedsiębiorstw wyniósł $-0,59$ a małych przedsiębiorstw $-0,70$ (por. rysunek 10). Oznacza to, po pierwsze, że poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw w powyższym zakresie należy ocenić jako niewystarczający i w obszarze tym odnotowuje się zdecydowanie istotny deficyt informacyjny wśród mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw. Po drugie, jest to jedna z dwóch potrzeb, w której deficyt informacji małych przedsiębiorstw jest wyższy od deficytu informacji mikroprzedsiębiorstw. Należy ocenić, że w obu grupach poziom zaspokojenia potrzeb w powyższym zakresie jest niewystarczający, a sam deficyt ma charakter zdecydowanie istotny.

Rysunek 10 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie wsparcia rozwoju eksportu

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

7.2. Analiza i ocena wyników badania jakościowego

Badanie jakościowe wskazuje na istnienie deficytu informacyjnego w zakresie informacji dotyczących możliwego uzyskania wsparcia przez przedsiębiorstwa w zakresie rozwoju

eksportu. Jeśli badani nawet słyszeli o takim wsparciu lub z niego korzystali, nie potrafili wskazać przykładów.

Te z średnich i dużych przedsiębiorstw, które prowadzą działalność eksportową jednoznacznie wskazywały, że wsparcie takie może mieć istotne znaczenie dla wzrostu ich innowacyjności i konkurencyjności. Zazwyczaj z takiego wsparcia jednak nie korzystały i przedstawiciele tych przedsiębiorstw nie potrafili wskazać źródeł tego typu informacji. Nieliczni badani, którzy potrafili wskazać takie źródła wymienili m.in. Internet i kolegów po fachu.

Poza kilkoma pozytywnymi ocenami w zakresie dostępności przedmiotowych informacji, dominowały opinie o braku tego typu informacji. Najczęściej wyrażano opinię, że takiego wsparcia po prostu nie ma, co oznacza, że informacje w tym zakresie do tych przedsiębiorstw w ogóle wcześniej nie dotarły. Wśród przykładów takich wypowiedzi można wymienić:

- *Nie funkcjonuje takie wsparcie. Ciężko posuwać się do przodu.*

7.3. Podsumowanie

Z przeprowadzonego badania ilościowego i jakościowego wynika, iż dla blisko połowy badanych informacje w zakresie rozwoju eksportu nie są potrzebą warunkującą wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności, gdyż takowej działalności nie prowadzą. Dla tych, które prowadzą działalność eksportową, przedmiotowe informacje są istotne, jednakże pozostają niewystarczające, a stopień odnotowanego deficytu należy określić jako zdecydowanie istotny.

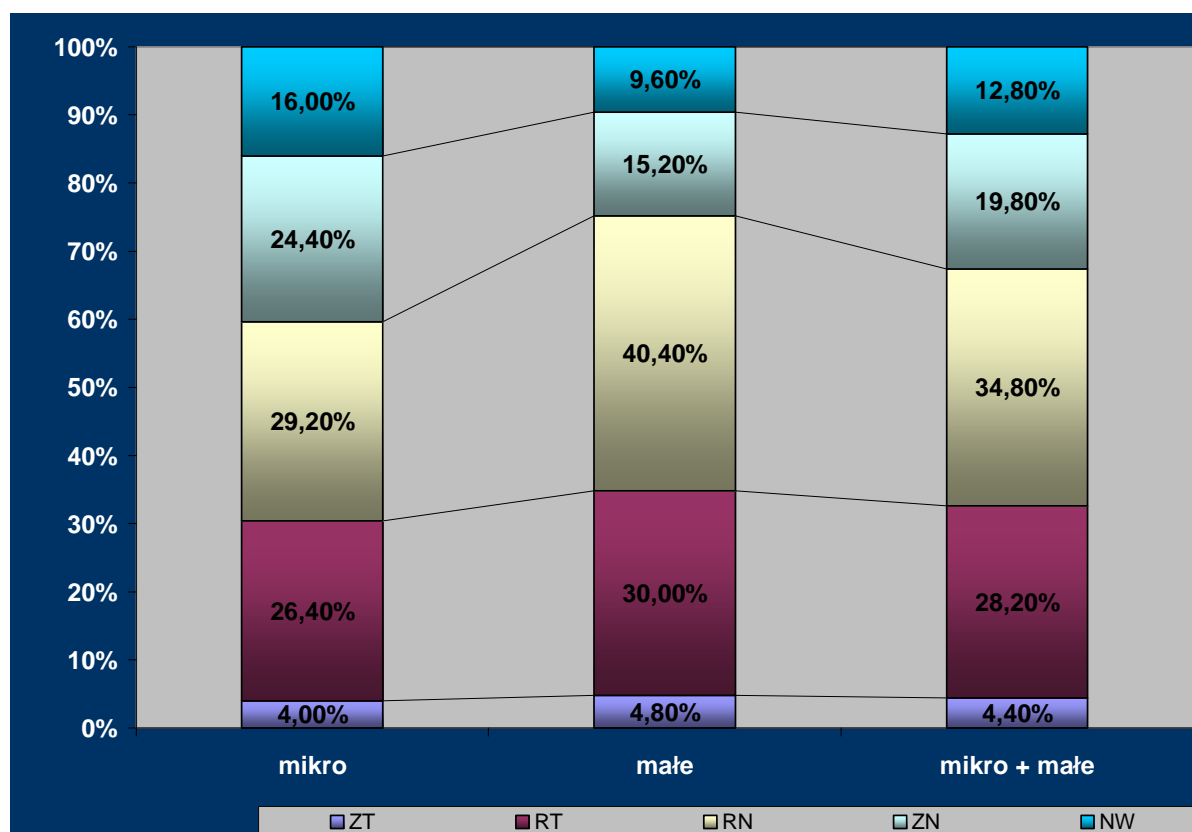
8. Informacje w zakresie wsparcia rozwoju działalności innowacyjnej

Następną z badanych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw były informacje dotyczące możliwego do uzyskania wsparcia dla przedsiębiorstw w zakresie rozwoju działalności innowacyjnej. Poniżej przeprowadzono analizę i ocenę wyników badania ilościowego i jakościowego oraz sformułowano wnioski.

8.1. Analiza i ocena wyników badania ilościowego

W szóstym pytaniu ankieterzy zapytali respondentów, czy dostępne informacje na temat możliwego do uzyskania wsparcia w zakresie rozwoju działalności innowacyjnej są dla Państwa przedsiębiorstwa wystarczające. Na pytanie to, łącznie 54,60% badanych odpowiedziało, iż informacje w tym zakresie są niewystarczające, przy czym dla 34,80% badanych informacje te są raczej niewystarczające, a 19,80% badanych zdecydowanie niewystarczające. Odmiennego zdania było łącznie 32,60% badanych przedsiębiorstw, spośród których tylko 4,40% było stanowczo zdecydowanych w swej opinii, a 28,20% umiarkowanie. Zdania w przedmiotowej kwestii nie miało 12,80% respondentów (por. rysunek 11).

Rysunek 11 Dostępność informacji w zakresie wsparcia działalności innowacyjnej w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw

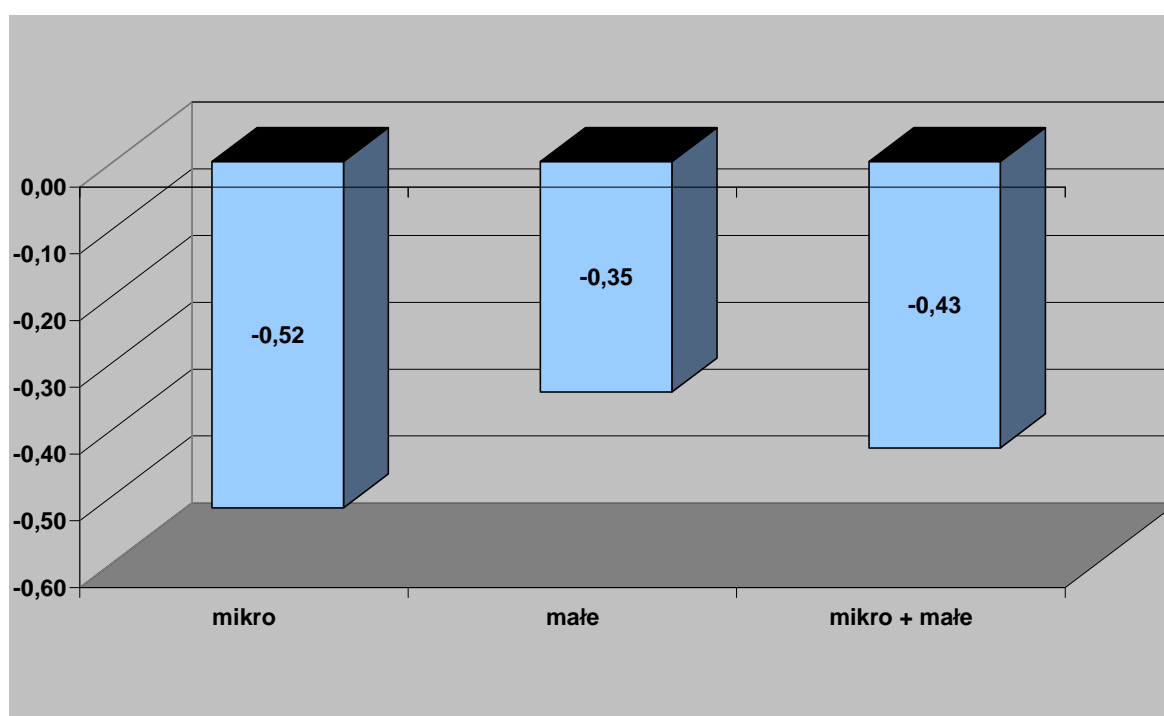

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Należy zaznaczyć, że istotne różnice w poziomie zaspokojenia potrzeb informacyjnych w powyższym zakresie odnotowano w grupie mikro i małych przedsiębiorstw. W grupie mikroprzedsiębiorstw 4,00% respondentów było zdania, iż dostępne informacje na temat

możliwego do uzyskania wsparcia w zakresie rozwoju działalności innowacyjnej są zdecydowanie wystarczające, a 26,40%, iż raczej wystarczające. W grupie małych przedsiębiorstw było to odpowiednio 4,80% i 30,00%. Odmiennego zdania w grupie mikroprzedsiębiorstw było łącznie 53,60% badanych (29,20% opinie umiarkowane i 24,40% opinie zdecydowane), a w grupie małych przedsiębiorstw 55,60% badanych (40,40% opinie umiarkowane i 15,20% opinie zdecydowane). Niezdecydowanych w poszczególnych grupach przedsiębiorstw było odpowiednio 16,00% i 9,60% (por. rysunek 11).

Rysunek 12 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie wsparcia rozwoju działalności innowacyjnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

W oparciu o uzyskane wyniki obliczono WZPI mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie informacji dotyczących możliwego do uzyskania wsparcia dla przedsiębiorstw w zakresie rozwoju działalności innowacyjnej. Wyniósł on -0,43 w przypadku mikro i małych przedsiębiorstw łącznie. Oznacza to, że poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych tych przedsiębiorstw w powyższym zakresie należy ocenić jako niewystarczający i w obszarze tym odnotowuje się istotny deficyt informacyjny wśród mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw. W związku z zaistniałymi różnicami w odpowiedziach przedstawicieli mikro i małych przedsiębiorstw, WZPI w powyższym zakresie w obu grupach

przedsiębiorstw znacznie się różni. W przypadku mikroprzedsiębiorstw przyjął on wartość -0,52, a w przypadku małych przedsiębiorstw -0,35 (por. rysunek 12). Dlatego należy ocenić, iż deficyt informacyjny w powyższym zakresie w przypadku małych przedsiębiorstw jest istotny, a w przypadku mikroprzedsiębiorstw jest zdecydowanie istotny.

8.2. Analiza i ocena wyników badania jakościowego

Wyniki badania jakościowego, podobnie jak w przypadku badania ilościowego, wskazują na istnienie deficytu informacji w zakresie możliwego do uzyskania wsparcia dla przedsiębiorstw w zakresie rozwoju działalności innowacyjnej.

Badane średnie i duże przedsiębiorstwa wskazują, iż informacje w tym zakresie są istotne dla wzrostu ich innowacyjności i konkurencyjności. Jako przykład przytoczono poniżej jedną z wypowiedzi:

- *Są istotne, bo świat idzie z postępem, a my dysponujemy technologiami, które już były znane lat temu kilka i by utrzymać się na rynku, i być w miarę konkurencyjnym należy wdrażać nowe rzeczy.*

Źródłem informacji o wsparciu dla przedsiębiorstw w zakresie rozwoju działalności innowacyjnej są firmy konsultingowe oraz dostawcy sprzętu. Wśród takich źródeł żaden z respondentów nie wymienił uczelni wyższych, jednostek badawczo-rozwojowych czy też instytucji publicznych.

Dostępność informacji w powyższym zakresie była oceniana różnie. Oprócz opinii pozytywnych, iż dostępne informacje są wystarczające, pojawiło się również kilka opinii odmiennych. Poniżej podano przykłady kilku z nich:

- *Ogólnie rzecz biorąc, to tak. Natomiast w szczegółach, to jest za mało, bo ciągle nie wiemy właśnie z naszego zakresu, co to ma być za wyrób, żeby się łapał na to hasło innowacyjne.*
- *Nie, też ich nie ma nigdzie.*
- *Takie wsparcia innowacyjnego też nie ma z żadnej strony.*
- *Nie są, albo nie wiem gdzie szukać.*

- *Tutaj jest zawsze duże pole do popisu, więc mogłaby być informacja lepiej dostępna.*
- *Trudno też powiedzieć. Zawsze tych informacji chciałoby się mieć jak najwięcej. Te decyzje inwestycyjne, żeby były bezpieczniejsze.*

8.3. Podsumowanie

W oparciu o wyniki przeprowadzonego badania ilościowego i jakościowego można sformułować następujące wnioski. Po pierwsze, dostępne informacje dotyczące możliwego do uzyskania wsparcia dla przedsiębiorstw w zakresie rozwoju działalności innowacyjnej należy uznać za niewystarczające. Po drugie, deficyt informacji w powyższym zakresie należy ocenić jako istotny. Po trzecie, poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikroprzedsiębiorstw jest istotnie niższy niż w przypadku małych przedsiębiorstw. Dlatego oceniono, iż deficyt informacyjny w powyższym zakresie w przypadku małych przedsiębiorstw jest istotny, a w przypadku mikroprzedsiębiorstw jest zdecydowanie istotny.

9. Informacje w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych

Kolejną z badanych potrzeb informacyjnych były informacje w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych. Poniżej dokonano analizy i oceny wyników badania ilościowego i jakościowego oraz sformułowano wnioski, wynikające z przeprowadzonych badań.

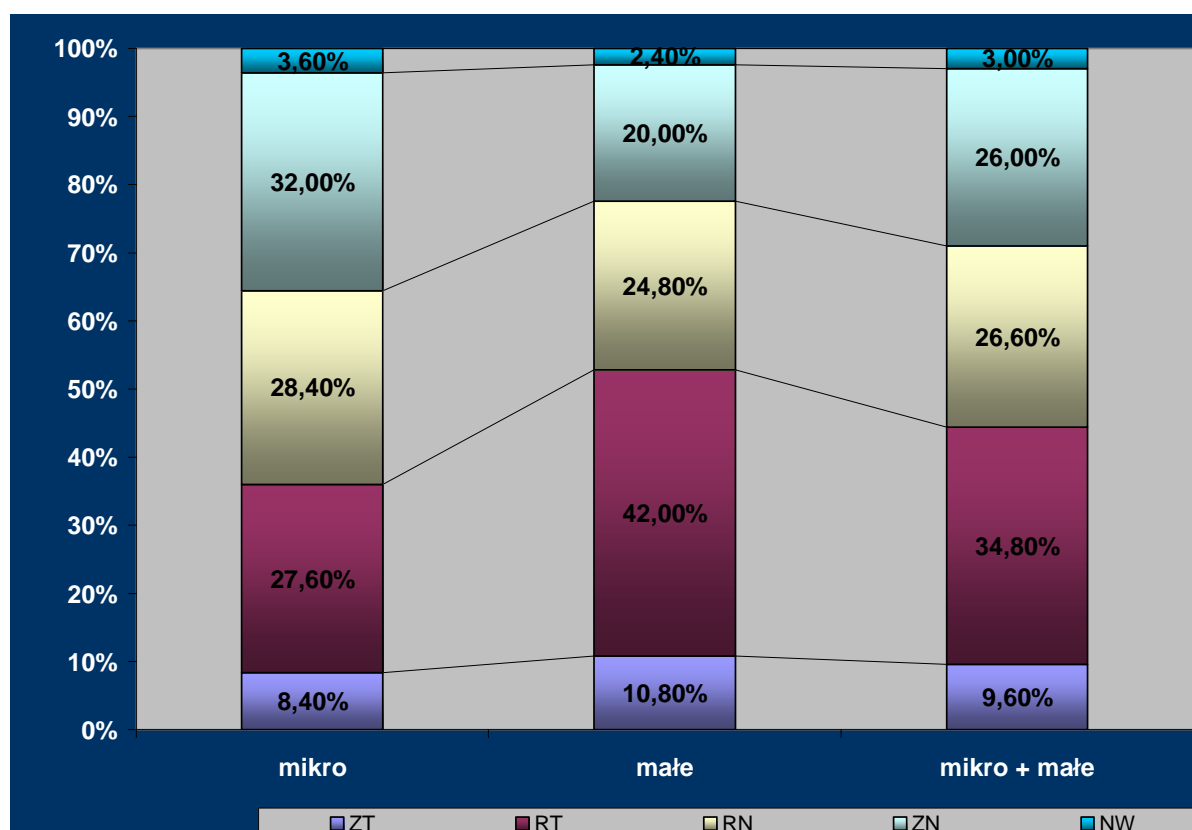
9.1. Analiza i ocena wyników badania ilościowego

Na kolejne z pytań ankietowanych, czy dostępne informacje na temat obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych są dla Państwa przedsiębiorstwa wystarczające, 44,40% respondentów wskazało, iż są wystarczające (9,60% opinii zdecydowanych i 34,80% umiarkowanych). Przeciwnego zdania było 52,60% (26% opinii zdecydowanych i 26,60% umiarkowanych). Zdania nie miało jedynie 3% respondentów (por. rysunek 13). Analizując wyniki dla mikro i małych przedsiębiorstw, można zauważyć, iż różnią się one między sobą. Wśród mikroprzedsiębiorstw zdania, iż dostępne informacje w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych są wystarczające było łącznie 36,00% badanych

(8,40% zdecydowanych opinii i 27,60% umiarkowanych), podczas gdy wśród małych przedsiębiorstw było to 52,80% respondentów (10,80% opinii zdecydowanych i 42,00% umiarkowanych). Opinii, iż dostępne informacje w powyższym zakresie są niewystarczające, wśród mikroprzedsiębiorstw było 60,40% respondentów (28,40% opinie umiarkowane i 32,00% zdecydowane), a wśród małych przedsiębiorstw 44,80% badanych (24,80% opinie umiarkowane i 20,00% opinie zdecydowane) (por. rysunek 13).

Rysunek 13 Dostępność informacji w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw

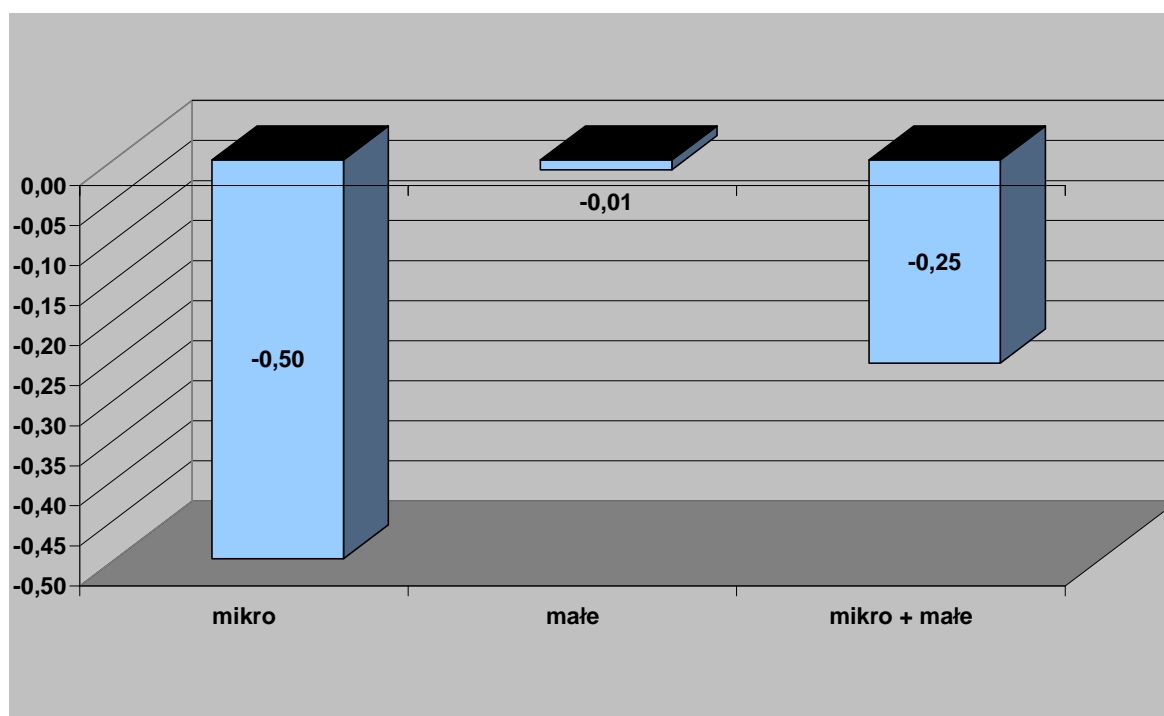

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

W oparciu o przedstawione wyżej wyniki obliczono WZPI dla ogółu mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych. Wyniósł on -0,25 (por. rysunek 14). Oznacza to, że poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych przedsiębiorstw w powyższym zakresie należy ocenić jako niewystarczający, a odnotowany deficyt należy ocenić jako raczej istotny. Należy w tym miejscu podkreślić, iż w przypadku mikroprzedsiębiorstw WZPI wyniósł -0,50, a w przypadku małych przedsiębiorstw -0,01 (por. rysunek 14). Z powyższych danych można wyciągnąć wniosek, iż w grupie mikroprzedsiębiorstw deficyt informacji jest istotnie wyższy od grupy małych

przedsiębiorstw. Można również dodać, że występująca różnica w zakresie WZPI dla mikro i małych przedsiębiorstw w przypadku niniejszej potrzeby jest najwyższą jaką odnotowano w całym badaniu.

Rysunek 14 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

9.2. Analiza i ocena wyników badania jakościowego

Wyniki badania jakościowego, wskazują, iż wśród średnich i dużych przedsiębiorstw, w przeciwieństwie do mikro i małych przedsiębiorstw, dostępne informacje w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych są wystarczające i nie odnotowuje się deficytu w tym zakresie.

Badani wskazywali na istotność tego obszaru dla wzrostu ich innowacyjności i konkurencyjności, gdyż ramy prawne kształtują ich działalność.

Wskazywanym najczęściej źródłem tego typu informacji były kancelarie prawne, firmy doradztwa podatkowego oraz programy i publikacje prawnicze, jak również środki masowego przekazu.

Większość przedsiębiorstw wyraziła opinię, że dostępne informacje w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych są wystarczające. Opinie przeciwne miały charakter pojedynczych, a zarazem stanowiły wyjaśnienie przyczyn ewentualnego deficytu informacyjnego. Oto przykład jednej z nich:

- *Te informacje nie bardzo docierają, ja myślę, że nie jest dobra, właściwa wypracowana metoda informacyjna. Trudno mi to jest powiedzieć. Trzeba bardziej samemu szukać tych informacji niż te informacje sphywają. Nie ma także żadnej selekcji tych informacji. Ale, to też zależy na jakim poziomie organizacyjnym są firmy, bo jeżeli są na tyle mocno umocowani na rynku, mają specyficzną produkcję, mają gwarancję zamówień, generują zyski, to poprawiają sobie w sposób oczywisty organizację i są w stanie wychwytywać wszelkie informacje czy to prawne czy jakiegokolwiek inne, bo stać ich na to, żeby zatrudnić właściwych prawników, stworzyć właściwą organizację, żeby wychwytać niezbędne informacje. Pełna obsługa prawna kosztuje, a jeżeli firma się boryka z problemami bieżącymi czy finansowymi, to nie stać jej na takie usługi, to trudno się spodziewać, żeby miała te wszystkie informacje.*

9.3. Podsumowanie

Wyniki badania ilościowego i jakościowego wskazują, iż ocena dostępności informacji w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych jest uzależniona od wielkości przedsiębiorstwa – czym większe przedsiębiorstwo tym dostępność tych informacji większa. Wśród mikro i małych przedsiębiorstw deficyt informacji w powyższym zakresie ma charakter raczej istotny. Z kolei wśród średnich i dużych przedsiębiorstw deficyt w powyższym zakresie nie występuje.

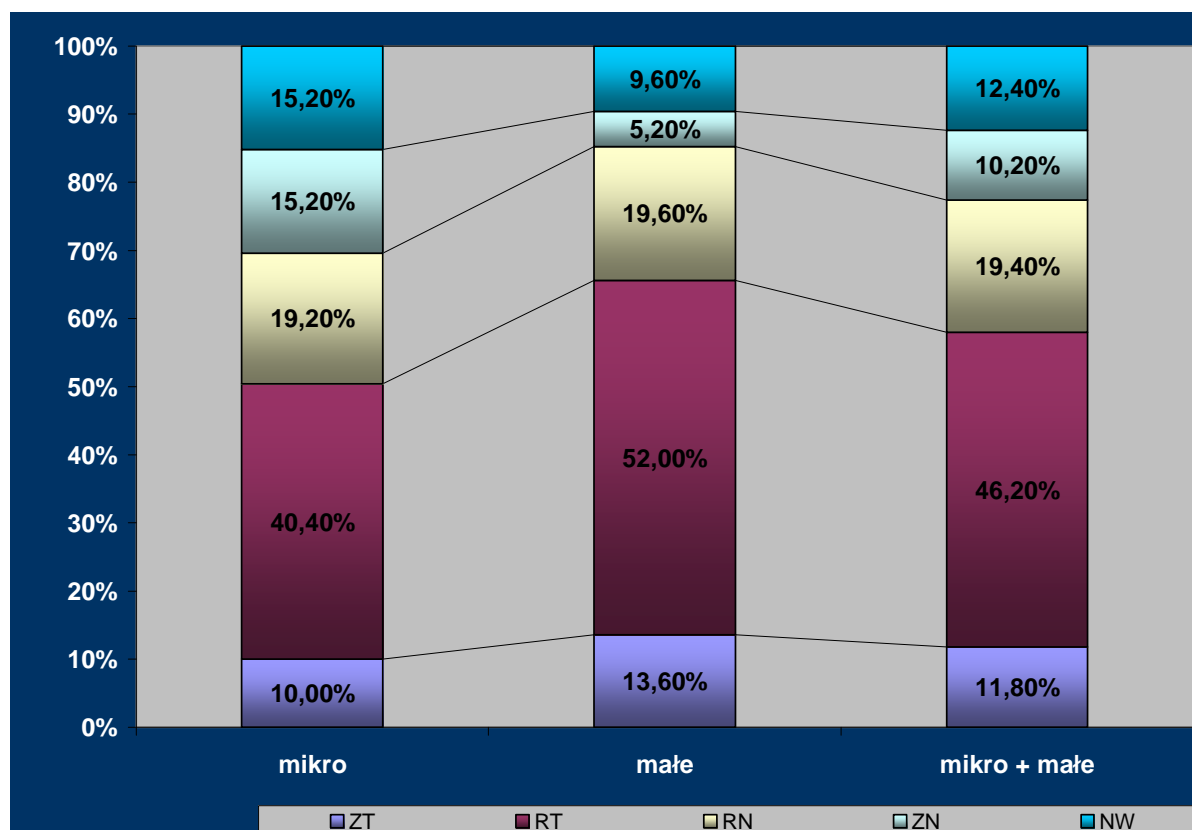
10. Informacje w zakresie obecnych na rynku technologii innowacyjnych

Ósmą z badanych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw, warunkujących wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności, były informacje w zakresie obecnych na rynku technologii innowacyjnych. Poniżej dokonano analizy i oceny wyników badania ilościowego i jakościowego oraz sformułowano pewne wnioski.

10.1. Analiza i ocena wyników badania ilościowego

W przypadku kolejnej badanej potrzeby informacyjnej uzyskano odmienne wyniki niż w poprzedniej. Na pytanie, czy dostępne informacje na temat obecnych na rynku technologii innowacyjnych są dla Państwa przedsiębiorstwa wystarczające, aż 58,00% respondentów odpowiedziało twierdząco (46,20% RT i 11,80% ZT). Odmiennego zdania było 29,60% respondentów (19,40% RN i 10,20% ZN). Spośród badanych przedsiębiorstw 12,40% miało zdania w powyższym zakresie (por. rysunek 15).

Rysunek 15 Dostępność informacji w zakresie obecnych na rynku technologii innowacyjnych w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw

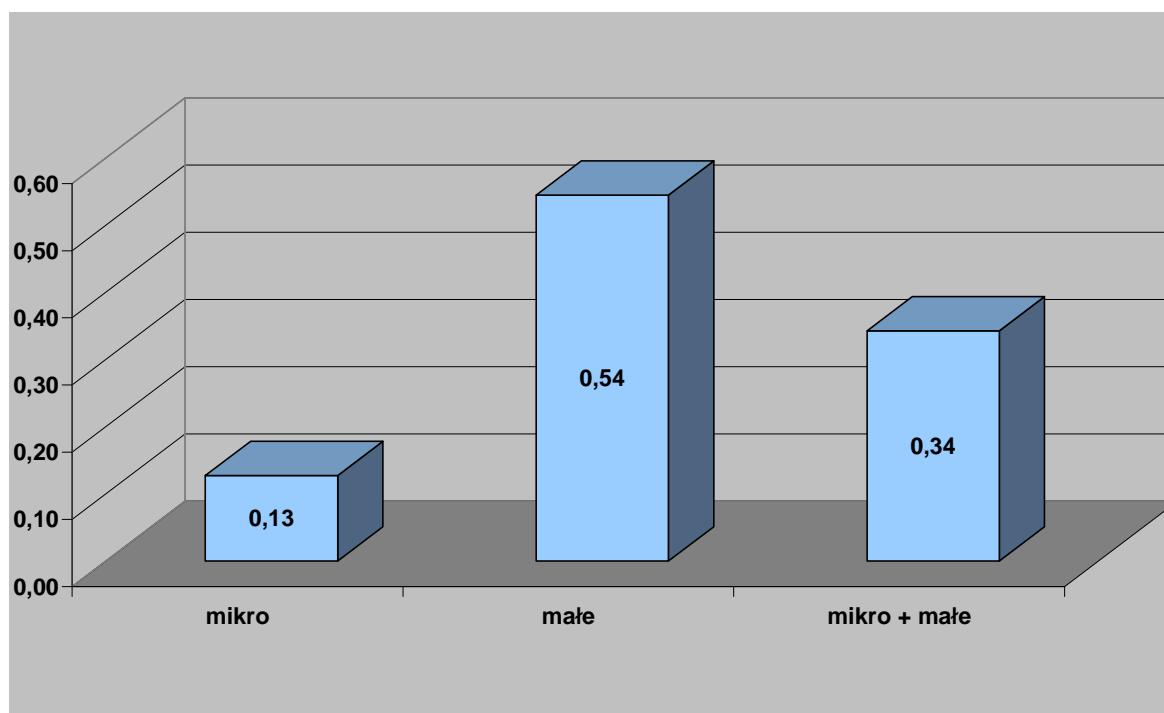

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Podobnie jak w przypadku wcześniej prezentowanych wyników w zakresie innych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw, tak i w przypadku potrzeby dotyczącej informacji w zakresie obecnych na rynku technologii innowacyjnych, można zaobserwować znaczące różnice w zakresie odpowiedzi mikro i małych przedsiębiorstw. Wśród mikroprzedsiębiorstw łącznie 50,40% respondentów (10,00% opinie zdecydowane i 40,40% opinie umiarkowane) było zdania, że informacje w powyższym zakresie są

wystarczające. W przypadku małych przedsiębiorstw było to łącznie 65,60% (13,60% opinii zdecydowane i 52,00% opinii umiarkowane). Odmiennego zdania było łącznie 34,40% badanych spośród mikroprzedsiębiorstw (19,20% opinii umiarkowanych i 15,20% opinii zdecydowanych) i 24,80% badanych spośród małych przedsiębiorstw (19,60% opinii umiarkowanych i 5,20% opinii zdecydowanych). Pośród mikroprzedsiębiorstw zdania nie miało 15,20% respondentów, a wśród małych przedsiębiorstw 9,60% (por. rysunek 15).

Rysunek 16 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie obecnych na rynku technologii innowacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

W oparciu o przedstawione wyżej wyniki obliczono WZPI mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie informacji dotyczących obecnych na rynku technologii innowacyjnych; wyniósł on 0,34 w przypadku ogółu mikro i małych przedsiębiorstw, 0,13 w przypadku mikroprzedsiębiorstw i 0,54 w przypadku małych przedsiębiorstw (por. rysunek 16). Oznacza to, po pierwsze, że poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw w powyższym zakresie należy ocenić jako wystarczający i w obszarze tym nie odnotowuje się deficytu informacyjnego wśród małopolskich przedsiębiorstw. Po drugie, że małe przedsiębiorstwa odczuwają w większym stopniu dostępność informacji dotyczących

dostępnych technologii innowacyjnych na rynku niż ma to miejsce w przypadku mikroprzedsiębiorstw.

10.2. Analiza i ocena wyników badania jakościowego

Podobnego zdania, co mikro i małe przedsiębiorstwa, w zakresie dostępności informacji na temat obecnych na rynku technologii innowacyjnych, było większość badanych średnich i dużych przedsiębiorstw.

Przedstawiciele średnich i dużych przedsiębiorstw jednomyślnie wskazywali, iż informacje o dostępnych technologiach innowacyjnych na rynku są istotne dla wzrostu ich innowacyjności i konkurencyjności.

Wskazywanym źródłem informacji w powyższym zakresie byli najczęściej dostawcy technologii, jednakże pojawiały się również inne odpowiedzi, wśród nich następujące:

- *W tej kwestii współpracujemy w ośrodkiem badawczo-rozwojowym i takie informacje o nowych rozwiązaniach, o próbach, różnego rodzaju nowych surowcach docierają do firmy, ale również przez kontakt z dostawcami, np. chemii w tej chwili, są to koncerny światowe, które opracowują nowe rozwiązania i nas również o tym informują. Więc takie informacje są i docierają do nas, ale głównie w taki właśnie sposób.*
- *Tych informacji wyszukuje sama firma. W inny sposób do nas nie docierają.*
- *Staramy się mieć kontakt z Instytutem Odlewnictwa, mieliśmy kontakty z Politechniką Krakowską, mamy z AGH, jeżeli jest taka potrzeba, ale to raczej polega na prywatnych kontaktach.*

Obok opinii, iż informacje w zakresie dostępnych na rynku technologii innowacyjnych są wystarczające, pojawiały się nieliczne wypowiedzi o braku informacji w tym zakresie. Poniżej przytoczono ich przykłady:

- *Nie, bo ich nigdzie nie ma. Nikt Panu nie sprzeda tego, tej wiedzy.*
- *Nie, dlatego, że na rynku, to w ogóle nie wiemy o tych technologiach, bo to jest tak jak chcemy coś się dowiedzieć, to nawet na uczelni, która powinna być promotorem,*

wiodącą instytucją do udzielania informacji w tym zakresie, to tam też się niewiele możemy dowiedzieć.

- Takich informacji nie ma w sensie czystej informacji. Trzeba informacje gdzieś znaleźć, wyszukać i dopasować do swoich potrzeb. A jeśli się chce kupić jakąś technologię czy coś, to taka informacja jest ogólnie dostępna, że firmy same się zgłaszają, ale i my sami wyszukujemy dojścia do takich firm. Jak ktoś chce sprzedać to do nas się kieruje, a jak my chcemy kupić, to my się kierujemy do nich.*
- Trudno powiedzieć, ale raczej mało jest informacji na ten temat.*

10.3. Podsumowanie

Z uzyskanych wyników badania ilościowego i jakościowego w zakresie powyższej potrzeby można wyciągnąć kilka wniosków. Po pierwsze, informacje w zakresie obecnych na rynku technologii innowacyjnych są wystarczające. Po drugie, w żadnej z grup przedsiębiorstw nie odnotowuje się deficytu w tym zakresie. Po trzecie, czym większe przedsiębiorstwo, tym wyższy poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych dotyczących obecnych na rynku technologii innowacyjnych.

11. Informacje w zakresie możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostki badawczo-rozwojowymi

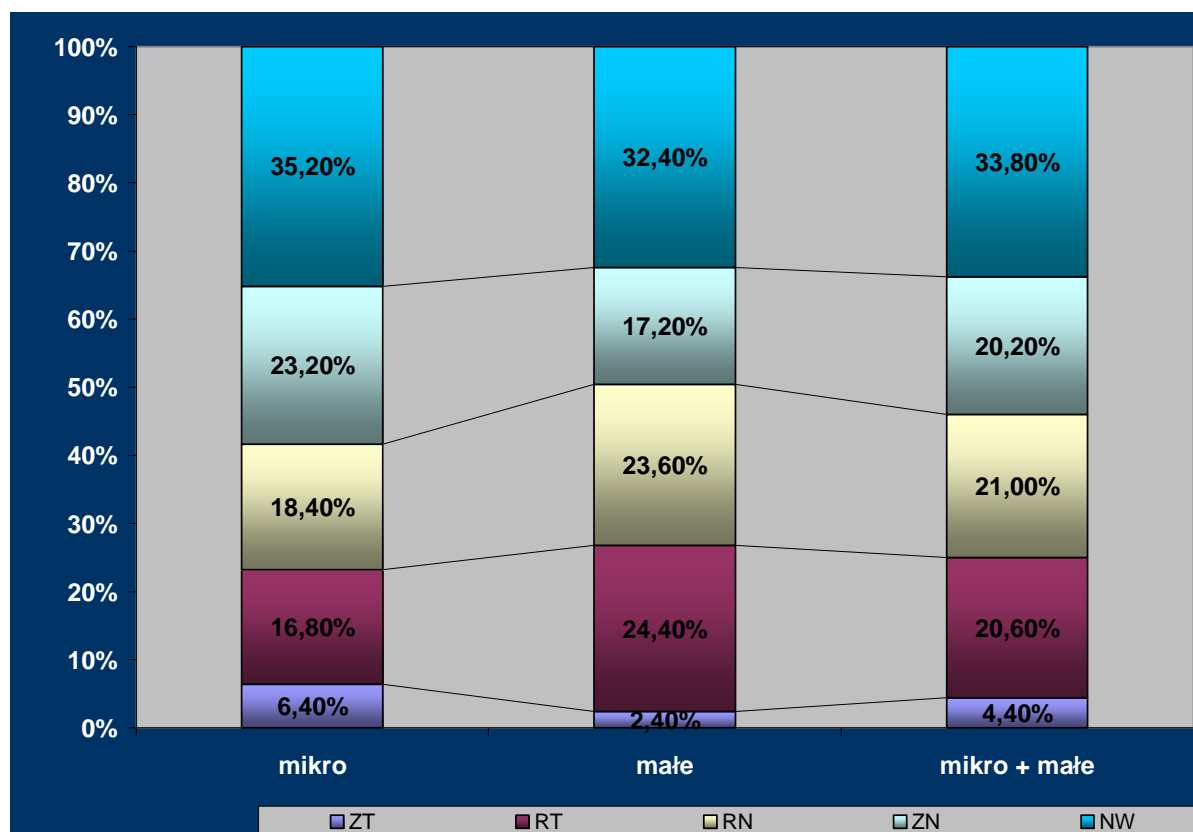
Przedostatnią z badanych potrzeb informacyjnych były informacje w zakresie możliwości współpracy przedsiębiorstw z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi. Poniżej dokonano analizy i oceny wyników badania ilościowego i jakościowego, jak również wyciągnięto wnioski w oparciu o uzyskane wyniki.

11.1. Analiza i ocena wyników badania ilościowego

W przypadku kolejnej badanej potrzeby informacyjnej, podobnie jak w przypadku informacji w zakresie możliwego do uzyskania wsparcia dla przedsiębiorstw w zakresie rozwoju eksportu, odnotowano wysoki wskaźnik niezdecydowanych. Na pytanie, czy dostępne informacje na temat możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-

rozwojowymi są dla Państwa przedsiębiorstwa wystarczające, aż 33,80% badanych przedsiębiorstw nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi. Może to oznaczać, że dla 1/3 badanych przedsiębiorstw ten obszar informacji nie stanowi potrzeby informacyjnej. Spośród badanych, na zadane powyżej pytanie, łącznie 41,20% wskazało, iż poziom dostępnych informacji w tym zakresie jest niewystarczający (21,00% RN i 20,20% ZN). Zdania, iż dostępne informacje w zakresie możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi są wystarczające było łącznie 25,00% respondentów (4,40% ZT i 20,60% RT) (por. rysunek 17).

Rysunek 17 Dostępność informacji w zakresie możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

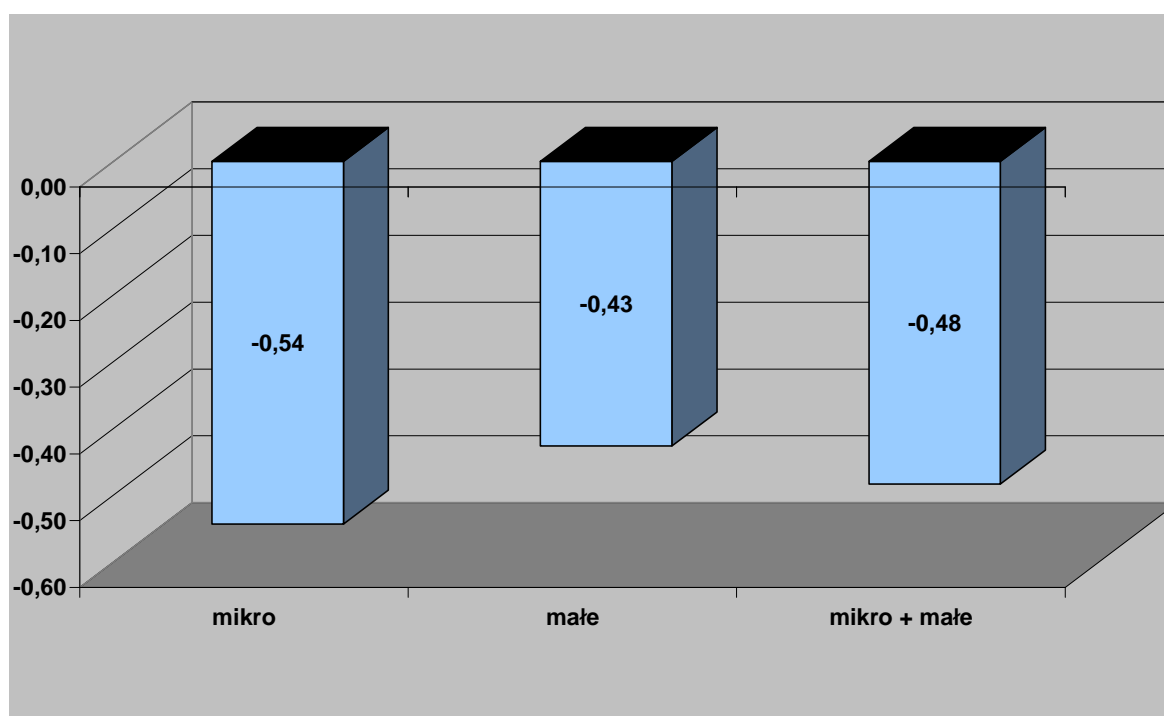
W przypadku przedmiotowej potrzeby informacyjnej nie wystąpiły istotne różnice między potrzebami mikro i małych przedsiębiorstw. Wśród mikroprzedsiębiorstw, opinię, iż dostępne informacje na temat możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi są wystarczające, podzieliło 23,20% respondentów (6,40% ZT, 16,80% RT), a pośród małych przedsiębiorstw 26,80% (2,40% ZT i 24,40% RT). Przeciwnego zadania było

odpowiednio 41,60% (18,40% RN i 23,20% ZN) i 40,80% przedsiębiorstw (23,60% RN i 17,20% ZN) (por. rysunek 17).

W oparciu o przedstawione wyżej wyniki obliczono WZPI mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie informacji o możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi. Wyniósł on -0,48 dla mikro i małych przedsiębiorstw, przy czym dla mikroprzedsiębiorstw przybrał on wartość -0,54, a w przypadku małych przedsiębiorstw -0,43 (por. rysunek 18). Oznacza to, że poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych przedsiębiorstw w powyższym zakresie należy ocenić jako niewystarczający i w obszarze tym odnotowuje się raczej istotny deficyt informacyjny, przy czym w przypadku mikroprzedsiębiorstw deficyt ten należy ocenić nawet jako zdecydowanie istotny.

Rysunek 18 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

11.2. Analiza i ocena wyników badania jakościowego

Badania jakościowe, przeprowadzone wśród średnich i dużych przedsiębiorstw, wskazują, iż w tej grupie przedsiębiorstw dostępne informacje w zakresie możliwości współpracy z

uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi są wystarczające. Tylko nieliczne przedsiębiorstwa były odmiennego zdania.

Większość z badanych przedsiębiorstw wskazała w badaniu, iż dostępne informacje w zakresie możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi są istotne dla wzrostu ich innowacyjności i konkurencyjności. Oto jedna z wypowiedzi:

- *Zlecamy im pewne badania oraz czasami uczelnie zwracały się do nas, żebyśmy zrobili takie pewne prezentacje dla nich. Informacje na temat współpracy z uczelniami wyższymi mogą mieć istotne znaczenie.*

Źródłem informacji o możliwości takiej współpracy wskazywanym przez przedsiębiorstwa są najczęściej oferty uczelni lub kontakty prywatne z pracownikami naukowymi uczelni.

Dostępność informacji w zakresie możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi została pozytywnie oceniona przez większość przedsiębiorstw. Oto ich przykłady:

- *Tutaj z informacjami nie ma problemu, bo coś tam nawet współpracujemy z uczelniami, ale one są w trochę innym świecie jeszcze.*
- *Tak. Korzystamy z tego. Realizujemy, opracowujemy nawet teraz jedno przedsięwzięcie w tym zakresie i korzystamy z usług uczelni.*
- *Tak. Wiemy, np. który instytut jest coś w stanie dla nas zrobić. Bardzo ściśle współpracujemy z uczelniami naszej branży takimi jak AGH, Politechnika Śląska i Politechnika Wrocławska.*
- *Współpracujemy z kilkoma jednostkami badawczo-rozwojowymi w tym uczelniami. Natomiast jeżeli jakaś uczelnia czy instytut zgłasza się do nas, to jak najbardziej jesteśmy otwarci na współpracę.*
- *Współpracujemy z różnymi instytutami przemysłu gumowego i innymi niezbędnymi jednostkami; tu nie mamy żadnych problemów. Uczestniczymy również w różnych projektach naukowo-badawczych. Tutaj nie widzę problemu.*

Pojawiły się również nieliczne odmienne opinie, a wśród nich:

- *Nie są wystarczające, a nawet powiedziałbym, że nie ma ich prawie w ogóle.*
- *To na ogół jest wiadome, dlatego, że wszystkie uczelnie chcą współpracować, ale polega to głównie na tym, że strony uczelni jest stosunkowo dużo teorii, a mało konkretów i np. chcący się pochwali, że jak współpracuję z AGH, to co roku dostaje to samo, ale czy konkretnie coś z tego będzie? Uczelnie, nie wszystkie, ale w większości są w stanie bardzo mało konkretnie coś zaoferować, są finansowe żądania, to wiadomo, ale ja w zamian nie mam nic konkretnego. Nie ma wyników, jest dużo opisów, teorii, wyliczeń, ale nie da się tego przełożyć na produkcję. Uczelnie są raczej zubożałe w materiały, które pozwalałyby im na badanie i opracowywanie nowych rzeczy.*
- *Nigdy nie korzystaliśmy z takich informacji, takiej współpracy. Nie ma dostępnych informacji na ten temat.*

Ze strony przedsiębiorstw padły również pewne propozycje rozwiązań, które usprawniłyby dostęp do informacji na temat możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi, jedną z wypowiedzi w tym zakresie przytoczono poniżej:

- *Żeby była ta baza, gdzie są informacje na temat uczelni, jeżeli mają one jakieś projekty czy nowe rozwiązania. Żebyśmy wiedzieli, że jest taka strona, konkretne miejsce, gdzie jest to zebrane, gotowe do przeglądu, tematycznie poukładane. Byłaby to ogromna pomoc w organizacyjnej pracy firmy.*

11.3. Podsumowanie

W wyniku przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych w zakresie potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw dotyczących możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi można sformułować kilka wniosków. Po pierwsze, dla 1/3 przedsiębiorstw ten obszar informacji nie stanowi potrzeby informacyjnej. Po drugie, dla tych, dla których ten obszar informacji stanowi potrzebę informacyjną, poziom zaspokojenia tej potrzeby jest uzależniony od wielkości

przedsiębiorstwa – czym większe przedsiębiorstwo, tym poziom zaspokojenia potrzeby jest większy. O ile deficyt informacyjny w powyższym zakresie w przypadku mikroprzedsiębiorstw należy ocenić jako zdecydowanie istotny, to w przypadku małych przedsiębiorstw należy go ocenić na raczej istotny. Z kolei w przypadku średnich i dużych przedsiębiorstw deficyt w tym zakresie nie występuje.

12. Informacje w zakresie prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne

Ostatnią z badanych potrzeb informacyjnych były informacje w zakresie prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne. Poniżej dokonano analizy i oceny wyników badania ilościowego i jakościowego oraz, w oparciu o te wyniki, sformułowano wnioski.

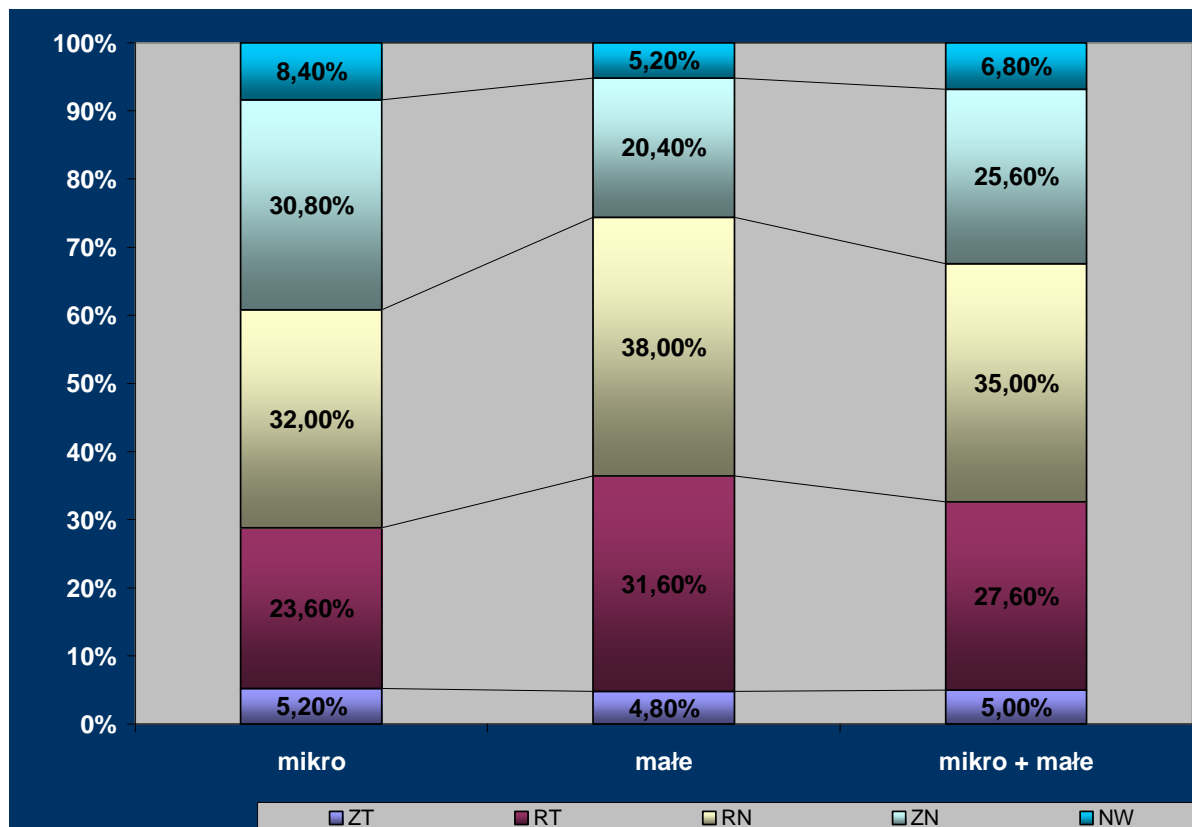
12.1. Analiza i ocena wyników badania ilościowego

Na pytanie, czy dostępne informacje na temat prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne są dla Państwa przedsiębiorstwa wystarczające, 5,00% respondentów udzieliło odpowiedzi „zdecydowanie tak”. Z kolei 27,60% respondentów wyraziło opinię, iż „raczej tak”. Zdania, iż dostępne informacje w powyższym zakresie są wystarczające było łącznie zatem 32,60% respondentów. Przeciwnego zdania było łącznie 60,60% badanych (35,00% odpowiedzi „raczej nie” i 25,60% odpowiedzi „zdecydowanie nie”). Niezdecydowanych było łącznie 6,80% badanych (por. rysunek 19).

Analizując wyniki dla mikro i małych przedsiębiorstw można zauważyć istotne różnice. Wśród tych pierwszych, opinię, iż dostępne informacje na temat prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne są wystarczające, podzieliło 28,80% respondentów (5,20% opinie zdecydowane i 23,60% opinie umiarkowane), a wśród tych drugich 36,40% (4,80% opinie umiarkowane i 31,60% opinie zdecydowane). Zdania, iż informacje w powyższym zakresie są niewystarczające było łącznie 62,80% mikroprzedsiębiorstw (32,00% opinii umiarkowanych i 30,80% zdecydowanych) i 58,40% małych przedsiębiorstw (38,00% opinii umiarkowanych i 20,40% opinii zdecydowanych).

Niezdecydowanych wśród mikroprzedsiębiorstw było 8,40% respondentów, a wśród małych przedsiębiorstw 5,20% (por. rysunek 19).

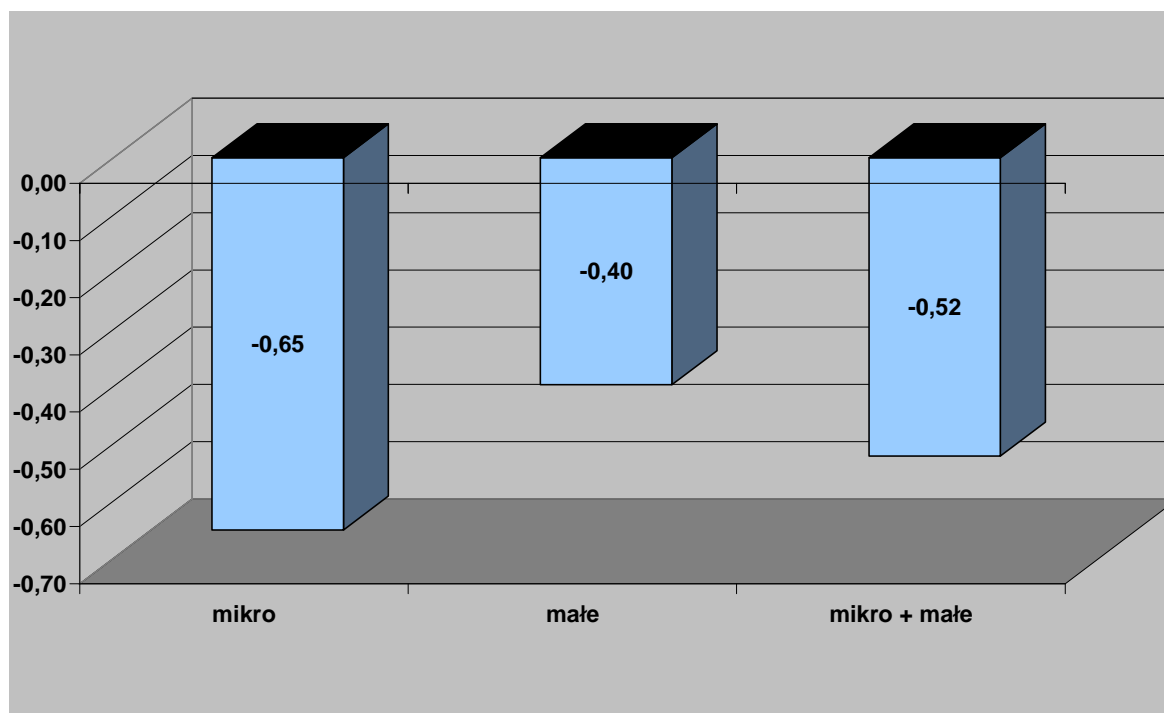
Rysunek 19 Dostępność informacji w zakresie prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

W oparciu o przedstawione wyżej wyniki obliczono WZPI w zakresie prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne. Wyniósł on -0,52. Oznacza to, że poziom zaspokojenia potrzeb informacyjnych przedsiębiorstw w powyższym zakresie należy ocenić jako niewystarczający i w obszarze tym odnotowuje się zdecydowanie istotny deficyt informacyjny wśród małopolskich przedsiębiorstw. Warto zauważyć, że w przypadku mikroprzedsiębiorstw WZPI wyniósł -0,65, a w przypadku małych przedsiębiorstw -0,40 (por. rysunek 20). Należy zatem zauważyć, że w przypadku mikroprzedsiębiorstw zdiagnozowany deficyt ma charakter zdecydowanie istotny, a w przypadku małych przedsiębiorstw raczej istotny.

Rysunek 20 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

12.2. Analiza i ocena wyników badania jakościowego

Zdecydowana większość badanych średnich i dużych przedsiębiorstw wskazywała, iż informacje w zakresie prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne są niewystarczające, choć mogą mieć one istotne znaczenie dla rozwoju ich innowacyjności i konkurencyjności. Ze względu na wskazywany brak informacji w tym zakresie, większość przedsiębiorstw nie potrafiła wskazać źródeł tych informacji. Co do oceny dostępności pojawiały się różne opinie, z których wybrano niektóre i przedstawiono poniżej:

- *Nie są wystarczające, bo tak naprawdę, to co zamierzają władze lokalne i regionalne, to do przemysłu takie informacje w ogóle nie docierają. Nawet informacje z gminy nie docierają do zakładów pracy, co zamierzają, to tym bardziej nie docierają gdzieś z wyższego szczebla.*
- *Bardziej są te ogólnokrajowe niż lokalne, nie wiem dlaczego, ale te lokalne są mniej dostępne.*

- *Nie są wystarczające z uwagi na to, że jest taka dziura. Możemy śledzić tylko dostępne źródła, a nie zawsze jest dostęp do tych danych ściśle lokalnych.*
- *Absolutnie niewystarczające! Bo w moim regionie tu miasta i gminy, to w ogóle nigdy nic nie wiemy, co gmina ma zamiar robić, jakie ma plany. Nie mówiąc o 2, 3, 5 letnich. Perspektywicznych, to już w ogóle.*
- *Jaka jest polityka Urzędu Marszałkowskiego względem różnych branż, co się będzie działo w najbliższej przyszłości, jaka strategia jest względem rozwoju czy usług. Firmy mogłyby się dostosować do polityki, a my tego nie wiemy, bo nie ma w ogóle informacji czy to w prasie czy gdziekolwiek. Już nie mówię o bezpośrednich kontaktach, ale myślę, że takie plany urzędy powinny mieć, natomiast to nie dociera do przemysłu w ogóle. Przedsiębiorcy mogliby się podjąć jakichś takich działań z myślą o tej polityce regionalnej na rzecz rozwoju regionu itd. A nie ma żadnej wiedzy, żadnej informacji w tym zakresie. Dzisiaj nie ma żadnego źródła informacji na ten temat. Gdyby chociaż przykładowo jakiś biuletyn docierał do firm czy to w formie elektronicznej czy klasycznej. Informacja podstawowa, oraz infolinia przykładowo, gdzie można zasięgnąć szczegółowych informacji – od ogółu do szczegółu.*
- *Zupełnie niewystarczające. Władze lokalne zupełnie niewiedzą po co mają przemysł, chcą go udusić i wyciągnąć jak najwięcej pieniędzy. Typu opłaty za wodę, za korzystanie, za wszystko. Opłaty są horrendalne i nikt nie patrzy czy firma jest w stanie funkcjonować czy nie. Wystarczy popatrzeć na energetykę, na wodociągi, wszystko to jest totalna paranoja. Ludzie w innym świecie żyją, gdzie jedynym działaniem ekonomicznym jest podniesienie cen bez patrzenie na to, że ktoś musi za to zapłacić. Tam, gdzie nie ma konkurencji, to jest tragedia.*
- *Nie wiem nawet gdzie są, ja na nie nie trafiłem.*
- *Planowanie rozwoju regionu, co będzie za 2, 3 lata.... Tego nie mamy za dużo w naszym województwie, co się dzieje, co będzie się działo.*

12.3. Podsumowanie

Wyniki badania ilościowego i jakościowego w zakresie powyższej potrzeby informacyjnej wskazują, iż dostępne informacje w zakresie prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne są niewystarczające. Deficyt informacyjny uzależniony jest

od wielkości przedsiębiorstwa. W przypadku mikroprzedsiębiorstw należy go ocenić na zdecydowanie istotny, a w przypadku małych, średnich i dużych przedsiębiorstw na raczej istotny.

13. Zakończenie

Poniżej, w oparciu o wyniki przeprowadzonych analiz i ocen, zostały wyciągnięte wnioski końcowe, a następnie zostały wskazane grupy docelowe raportu oraz beneficjenci badania.

13.1. Wnioski końcowe

Realizacja określonych zadań badawczych, przy określonych we wstępie założeniach, pozwoliła na osiągnięcie celu poznawczego badania.

W toku prowadzonego procesu przygotowawczego przedmiotowych badań wyciągnięto wniosek, iż istnieje cały kompleks potrzeb informacyjnych, warunkujących wzrost innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw. Potrzeby te można zagregować w grupy według poziomu analizy ekonomicznej⁶ lub funkcjonalnego obszaru uwarunkowań⁷. Stwierdzono jednak, że tylko nieliczne z tych potrzeb należą do sfery aktywności informacyjnej instytucji publicznych i instytucji otoczenia biznesu, które są głównymi adresatami wyników przedmiotowych badań. Stąd do badań wybrano jedynie kluczowe potrzeby informacyjne przedsiębiorstw, które z jednej strony, warunkują wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności, a z drugiej, mieszczą się w sferze polityki informacyjnej w/w instytucji. Potrzebami tymi według kolejności przyjętej w badaniu, były:

- informacje dotyczące koniunktury gospodarczej,
- informacje dotyczące rynku pracy,
- informacje dotyczące możliwych do uzyskania przez przedsiębiorstwa ulg i dotacji inwestycyjnych,

---

⁶ Megaekonomicznego, makroekonomicznego, mezoekonomicznego, mikroekonomicznego i mikro-mikroekonomicznego. Szerzej na temat poziomów analiz w naukach ekonomicznych, zob.: M. Gorynia, op. cit.

⁷ Ekonomicznych, politycznych (w tym prawnych), społecznych i technicznych. Szerzej na temat funkcjonalnych obszarów uwarunkowań w analizach ekonomicznych, zob.: G. Stonehouse, J. Hamill, T. Purdie, *Globalizacja. Strategia i zarządzanie*, Wydawnictwo Felberg SJA, Warszawa 2001.

- informacje dotyczące możliwego do uzyskania przez przedsiębiorstwa wsparcia administracyjno-organizacyjnego w zakresie procesu inwestycyjnego⁸,
- informacje dotyczące możliwego do uzyskania przez przedsiębiorstwa wsparcia w zakresie rozwoju eksportu,
- informacje dotyczące możliwego do uzyskania przez przedsiębiorstwa wsparcia w zakresie rozwoju działalności innowacyjnej,
- informacje dotyczące dostępnych na rynku technologii innowacyjnych,
- informacje dotyczące obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych,
- informacje dotyczące możliwości nawiązania współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi,
- informacje dotyczące prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne.

Z przeprowadzonych badań wynika, iż w ocenie małopolskich przedsiębiorstw najtrudniej dostępne są informacje na temat możliwości uzyskania przez przedsiębiorstwa wsparcia administracyjno-organizacyjnego w ramach realizowanego procesu inwestycyjnego. Przedsiębiorstwa wręcz wskazują na kompletny brak informacji w tym zakresie. Chodzi tu o kompetentną i pełną informację na temat możliwości inwestycyjnych w Małopolsce; wsparcie regionalnych instytucji publicznych i instytucji otoczenia biznesu w wyszukaniu odpowiedniego terenu inwestycyjnego; wsparcie organizacyjne, tzw. business assistance, w uzyskaniu niezbędnych pozwoleń; czy też aktywne wsparcie urzędów pracy w rekrutacji pracowników, którzy podejmą pracę na terenie nowej inwestycji⁹.

---

⁸ W ramach potrzeby tej zostały zagregowane informacje w zakresie możliwości i warunków podjęcia inwestycji, w tym w zakresie możliwego do uzyskania wsparcia ze strony instytucji publicznych i instytucji otoczenia biznesu w przeprowadzeniu procesu inwestycyjnego, np. wsparcie w zakresie znalezienia terenu inwestycyjnego, uzyskaniu niezbędnych pozwoleń, rekrutacji pracowników itp.

⁹ Szerzej o znaczeniu inwestycji przedsiębiorstw, w tym bezpośrednich inwestycji zagranicznych, dla rozwoju gospodarczego na poziomie mezo- i makroekonomicznym, zob. m.in. M. Nytko, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne a zmiany strukturalne w polskiej gospodarce*, Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw, Kraków 2009 (<http://nytko.eu>); M. Nytko, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne jako stymulanta rozwoju gospodarczego Polski*, Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw, Kraków 2009 (<http://nytko.eu>); M. Nytko, *Metodologia badań skutków bezpośrednich inwestycji zagranicznych ex post w kraju goszczącym*, w: *Procesy globalizacji internacjonalizacji i integracji w warunkach współczesnej gospodarki światowej. Wybrane problemy*, Tom 1, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice 2009, s. 329-338.; M. Nytko, *Znaczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych dla rozwoju gospodarczego Podkarpacia*, w: *Miasta województwa podkarpackiego w procesie zmian systemowych*, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie - WZPiNoG w Stalowej Woli, Stalowa Wola 2009, s. 31-40; M. Nytko, *Znaczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych w rozwoju gospodarczym krajów rozwijających się*, w: *Wyzwania międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju*, red. K. Czaplicka, ASPRA-JR, Warszawa 2007/2008, s. 163-178.

Równie trudno dostępne w ocenie przedsiębiorstw są informacje dotyczące możliwego do uzyskania wsparcia w zakresie rozwoju eksportu. Wskazywano m.in. na brak informacji w zakresie możliwości uzyskania dotacji na rozwój działalności eksportowej¹⁰, nawiązania współpracy z partnerami zagranicznymi poprzez udział w targach i misjach zagranicznych, czy też działalności i oferty organizacji wspierających rozwój eksportu (izby handlowe itp.).

Kolejną z potrzeb informacyjnych charakteryzującą się zdecydowanie istotnym deficytem informacyjnym wśród małopolskich przedsiębiorstw są informacje w zakresie dostępnych dla przedsiębiorstw ulg i dotacji inwestycyjnych. W ocenie przedsiębiorstw dostępne informacje w zakresie możliwości i warunków ubiegania się o bezpośrednie wsparcie inwestycyjne są nieczytelne i niekompletne, co utrudnia lub wręcz uniemożliwia korzystanie z tego typu wsparcia.

Przedsiębiorstwa wskazywały ponadto na zdecydowanie istotny deficyt informacyjny w zakresie informacji dotyczących prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne. W ocenie przedsiębiorstw istnieje poważna luka pomiędzy dostępnością informacji w zakresie prowadzonej polityki gospodarczej na szczeblu regionalnym w stosunku do szczebla krajowego, podczas gdy polityka regionalna ma nie mniejszy wpływ na wzrost innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw niż polityka krajowa. W opinii badanych brakuje chociażby informacji na temat celów, planów i konkretnych działań władz regionalnych i lokalnych.

Kolejnymi według ważności zgłaszanymi niezaspokojonymi potrzebami informacyjnymi małopolskich przedsiębiorstw, ocenionymi jako raczej istotne, były informacje w zakresie możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi, informacje dotyczące możliwego do uzyskania wsparcia w zakresie rozwoju działalności innowacyjnej oraz informacje w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych.

---

¹⁰ Województwo małopolskie jako jedno z dwóch w Polsce nie przewidziało w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego wsparcia dla przedsiębiorstw w formie dotacji na rozwój działalności eksportowej. Jedyną możliwością dla małopolskich przedsiębiorstw jest staranie się o tego typu wsparcie w ramach ogólnopolskiego Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, działanie 6.1 „Paszport do eksportu”. Zob. szerzej: M. Nytko, *Dotacje dla przedsiębiorstw w zakresie rozwoju eksportu*, Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw, Kraków 2009; M. Nytko, *Instrumenty finansowania rozwoju eksportu w Polsce*, Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw, Kraków 2009.

Obok wymienionych wyżej niezaspokojonych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw, w badaniu zidentyfikowano również obszary informacyjne, w ramach których dostępne informacje w ocenie badanych przedsiębiorstw są wystarczające. Są nimi informacje w zakresie obecnych na rynku technologii innowacyjnych, koniunktury gospodarczej i rynku pracy.

Wszystkie potrzeby informacyjne mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw, uszeregowane według poziomu zaspokojenia wraz z oceną ewentualnego deficytu, zostały przedstawione w tabeli 1.

Tabela 1 Potrzeby informacyjne mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw według poziomu zaspokojenia (WZPI)

L.P.	Wyszczególnienie	Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych	Ocena poziomu zaspokojenia potrzeb informacyjnych	Ocena deficytu informacyjnego
1	Informacje dotyczące wsparcia administracyjno-organizacyjnego w zakresie procesu inwestycyjnego	-0,78	zdecydowanie niewystarczający	zdecydowanie istotny
2	Informacje dotyczące wsparcia w zakresie rozwoju eksportu	-0,65	zdecydowanie niewystarczający	zdecydowanie istotny
3	Informacje dotyczące ulg i dotacji inwestycyjnych	-0,64	zdecydowanie niewystarczający	zdecydowanie istotny
4	Informacje dotyczące prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne	-0,52	zdecydowanie niewystarczający	zdecydowanie istotny
5	Informacje dotyczące możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi	-0,48	raczej niewystarczający	raczej istotny
6	Informacje dotyczące wsparcia w zakresie rozwoju działalności innowacyjnej	-0,43	raczej niewystarczający	raczej istotny
7	Informacje dotyczące obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych	-0,25	raczej niewystarczający	raczej istotny
8	Informacje dotyczące obecnych na rynku technologii innowacyjnych	0,34	raczej wystarczający	n.d.
9	Informacje dotyczące koniunktury gospodarczej	0,39	raczej wystarczający	n.d.
10	Informacje dotyczące rynku pracy	0,43	raczej wystarczający	n.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

13.2. Adresaci raportu

Adresatami powstałego raportu, są:

- władze regionalne i lokalne, które wyniki badań mogą wykorzystać do kształtowania polityki informacyjnej oraz podejmowania dodatkowych inicjatyw, mających na celu zaspokojenie zidentyfikowanych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw, warunkujących wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności;
- uczelnie wyższe, które wyniki badań mogą wykorzystać do kształtowania swoich programów edukacyjnych, w tym w zakresie studiów podyplomowych, oraz podejmowania dodatkowych inicjatyw edukacyjnych, mających na celu zaspokojenie zidentyfikowanych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw, warunkujących wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności;
- instytucje otoczenia biznesu, które wyniki badań mogą wykorzystać do podjęcia nowych inicjatyw, np. w formie projektów finansowanych z Funduszy Europejskich, zmierzających do zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw, warunkujących wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności;
- media, w tym szczególnie o charakterze ekonomicznym, które wyniki badań mogą wykorzystać w procesie kształtowania swojej oferty programowej, a tym samym wspierać działania zmierzające do zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb informacyjnych małopolskich przedsiębiorstw, warunkujących wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności;
- naukowcy, którzy wyniki badań mogą wykorzystać do dalszych badań teoretycznych i empirycznych, mających na celu wsparcie procesu wzrostu innowacyjności i konkurencyjności małopolskich przedsiębiorstw;
- przedsiębiorcy i menedżerowie przedsiębiorstw, którzy wyniki badań mogą wykorzystać do oceny zakresu swoich potrzeb informacyjnych w relacji do badanej grupy.

13.3. Beneficjenci badania

Beneficjentami ostatecznymi badania są przedsiębiorstwa, których potrzeby informacyjne zostaną zaspokojone poprzez ukierunkowanie i usprawnienie polityki informacyjnej władz regionalnych i lokalnych, podjęcie nowych inicjatyw informacyjnych przez instytucje otoczenia biznesu i media oraz rozwój edukacji i badań naukowych.

Literatura

Bińczycki B., Tyrańska M., Walas-Trębacz J., *System informacyjny w zarządzaniu operacyjnym*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków 2007.

Gorynia M., *Poziomy analizy w naukach ekonomicznych*, Ekonomista 1993, nr 4.

<http://irp.krakow.pl>

<http://nytko.eu>

Martyniak Z., *Zarządzanie informacją i komunikacja - zagadnienia wybrane w świetle studiów i badań empirycznych*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków 2000.

Nytko M., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne a zmiany strukturalne w polskiej gospodarce*, Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw, Kraków 2009.

Nytko M., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne jako stymulanta rozwoju gospodarczego Polski*, Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw, Kraków 2009.

Nytko M., *Dotacje dla przedsiębiorstw w zakresie rozwoju eksportu*, Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw, Kraków 2009.

Nytko M., *Instrumenty finansowania rozwoju eksportu w Polsce*, Instytut Rozwoju Przedsiębiorstw, Kraków 2009.

Nytko M., *Metodologia badań skutków bezpośrednich inwestycji zagranicznych ex post w kraju goszczącym*, w: *Procesy globalizacji internacjonalizacji i integracji w warunkach współczesnej gospodarki światowej. Wybrane problemy*, Tom 1, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice 2009, s. 329-338.

Nytko M., *Znaczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych dla rozwoju gospodarczego Podkarpacia*, w: *Miasta województwa podkarpackiego w procesie zmian systemowych*, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie - WZPiNoG w Stalowej Woli, Stalowa Wola 2009, s. 31-40.

Nytko M., *Znaczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych w rozwoju gospodarczym krajów rozwijających się*, w: *Wyzwania międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju*, red. K. Czaplicka, ASPRA-JR, Warszawa 2007/2008, s. 163-178.

Stabryła A., *Zarządzanie rozwojem firmy*, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Kraków 1996.

Stonehouse G., Hamill J., Purdie T., *Globalizacja. Strategia i zarządzanie*, Wydawnictwo Felberg SJA, Warszawa 2001

Strategia rozwoju województwa małopolskiego na lata 2007-2013, załącznik nr 1/1 do Uchwały Nr XLI/527/2006 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 stycznia 2006 r.

Woźniak K., *Metodyka badania potrzeb informacyjnych na szczeblu zarządzania strategicznego*, Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie nr 700, Kraków 2006, s. 233-245.

Woźniak K., *System informacji menedżerskiej jako instrument zarządzania strategicznego w firmie*, praca doktorska, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Kraków 2005.

Spis tabel

Tabela 1 Potrzeby informacyjne mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw według poziomu zaspokojenia (WZPI)	59
---	----

Spis rysunków

Rysunek 1 Dostępność informacji w zakresie koniunktury gospodarczej w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw	15
Rysunek 2 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie koniunktury gospodarczej.....	16
Rysunek 3 Dostępność informacji w zakresie rynku pracy w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw	20
Rysunek 4 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie rynku pracy	21
Rysunek 5 Dostępność informacji w zakresie ulg i dotacji inwestycyjnych w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw	24
Rysunek 6 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie ulg i dotacji inwestycyjnych	25
Rysunek 7 Dostępność informacji w zakresie wsparcia administracyjno-organizacyjnego procesu inwestycyjnego w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw.....	29
Rysunek 8 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie wsparcia administracyjno-organizacyjnego procesu inwestycyjnego	30
Rysunek 9 Dostępność informacji w zakresie wsparcia rozwoju eksportu w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw	34
Rysunek 10 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie wsparcia rozwoju eksportu	35
Rysunek 11 Dostępność informacji w zakresie wsparcia działalności innowacyjnej w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw	37
Rysunek 12 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie wsparcia rozwoju działalności innowacyjnej	38
Rysunek 13 Dostępność informacji w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw	41
Rysunek 14 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie obowiązującego prawa i planowanych zmian prawnych.....	42
Rysunek 15 Dostępność informacji w zakresie obecnych na rynku technologii innowacyjnych w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw	44
Rysunek 16 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie obecnych na rynku technologii innowacyjnych	45
Rysunek 17 Dostępność informacji w zakresie możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw.....	48
Rysunek 18 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie możliwości współpracy z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi	49
Rysunek 19 Dostępność informacji w zakresie prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne w ocenie mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw	53
Rysunek 20 Wskaźnik zaspokojenia potrzeb informacyjnych mikro i małych małopolskich przedsiębiorstw w zakresie prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego przez władze regionalne i lokalne	54

WYDAWCA:
URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO
UL. BASZTOWA 22, 31-156 KRAKÓW

ADRES DO KORESPONDENCJI;
UL. RACŁAWICKA 56, 30-017 KRAKÓW
www.gospodarka.obserwatoria.malopolska.pl

PUBLIKACJA DYSTRYBUOWANA NIEODPŁATNIE

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego